

העולם החדש



הצבא משתלט במרחב



הקוייקרים באים
לארץ



על מה שולטים
הרבנים 1

השבועון המצויר ל אינפורמציה

בואו עיני

בנות השער

עזרה לעמית

גידוי זועות

השער

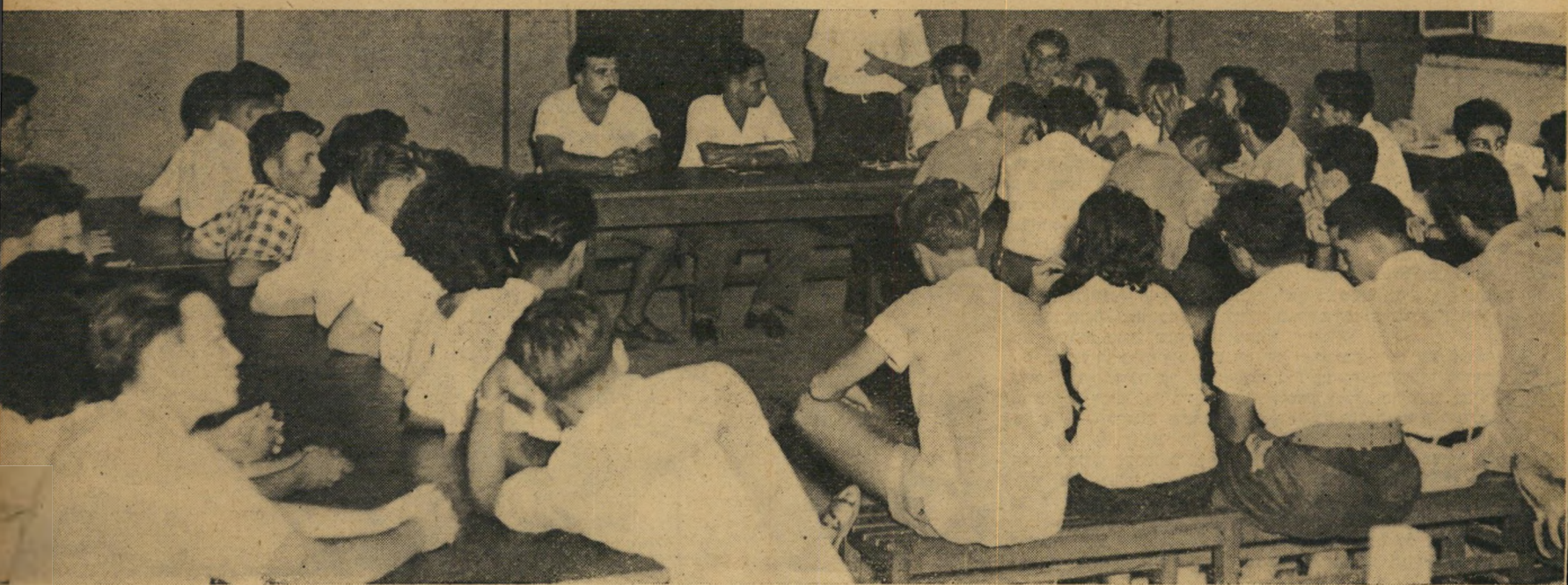
חוג - הרעים

Dr. Gold.



חוגי הרעים הם

כינוס היסוד מחליט
בזה פה אחד:



ארגון הנוער הבלתי





מפלגתי המטפח את רוח

למישהו היה הרעיון הגאוני להדביק על חזהו של כל חבר וחברה, עם הופיעם במחנה, תווית עליה רשום השם הפרטי ומקום המגורים. כך ידע משה מחפה שהצעיר המתולתל, היושב לשמאלו, הוא יוסף מתלאביב, והצעירה השחורחורת מימינו היא חנה מפתחתקוה. היה זה הפרט היחיד שהוא ידע עליהם. כ-80 צעירים ו-20 צעירות, גילם הממוצע היה 20, ישבו מסביב למדורה. באור האדמדם של הלהבה הסתכלו בסקרנות־מה איש ברעהו. מלבד אנשי גרעין עמית וכמה קבוצות קטנות אחי רות הופיעו בודדים, שלא הכירו איש מן החבורה שהתאספה במחנה.

חלוציות — שר שיכון. הסמינריון של גבעתי-מיכאל, שהועמד לרשות הכינוס ע"י המחלקה לנוער ולחלוץ של ההסתדרות הציונית, אינו אלא קיבוץ ישרן המשמש כיום לקורסים שונים. מכאן יצאו כמה מן המשקים המפורסמים בארץ, ביניהם משק דורות בנגב, שזה היה מחנהו הראשון. כל צעיר, בהופיעו, רשם את שמו ברשימה, קיבל את תווי־השם שעגן בסיכה על חזהו, מסר את מנח־האוכל שלו לקופה המשותפת וקיבל "שיכון" — מיטת־שדה עשויה בד צבאי בחדר של 4 או 6 מיטות. מוצאם וחינוכם השונה של האנשים התבלט מיד, כשתעוררה הבעיה אם לשכן בנים ובנות יחד, כנהוג בכל תנועות־הנוער החלוציות, או בנפרד, כנהוג בחברה העירונית. צעיר בעל נטייה דתית ניהל תעמולה חריפה לשיכון הנפרד. אך השיכון המשותף התגשם מעצמו, ללא ויכוח. אותה שעה נוצרה חולית־עבודה מתנדבת במטבח. שלמה דריימן, טכנאי־מטוסים של מועדון התעופה, קיבל על עצמו את הפיקוד בממלכת הסירים. הישיבה בחדר־האוכל הגדול, בנוסח



לכל המשימות הלאומיות.

הקיבוץ, ליד כוס תה, סלט ירקות וחצי ביצה שלוקה, היתה החייה המשותפת הראשונה של המחנה. **"לפקודה תמיד אנחנו..."** עם רדת החשכה העמוקה של לילה חסר־ירח הודלקה המדורה הגדולה. "לפקודה תמיד אנחנו..." היה שיר הפלמ"ח. ושיר הפינג'אן עורר געגועים לעבר נשכח. רבים מן הצעירים שרתו בצבא, רבים אחרים היו בתנועות־הנוער לפני שמאסו במפלגות. "בלילות כמו זה, תחת הכוכבים הנוצצים, ליד המדורה, נולד כל הטוב והיפה בארץ..." פתח עורך העולם הזה את הכינוס. לא היה צורך בנאומים ארוכים. הלהבה עשתה את שלה. יוזמי הכינוס לקחו זאת בחשבון, כשהחליטו להוציא את הרעים מן הערים, לכנס אותם במחנה בחיק הטבע. כתמיד, כשמאה צעירים וצעירות מתכנסים יחדיו, נתגלו כמה כשרונות — רע שחילל בחלילה, שניים שהציגו מערכון מבדח. בני נס־ציונה, שהוזמנו כאורחים, התערבו בין הרעים, הציגו לבסוף, אחרי ההורה השגעונית, להוביל את האנשים לאחת הבריכות החבויות בין הפרדסים. **קיבוץ, שחיתות ובני־אדם.** העבודה הרצינית החלה למחרת בבוקר. בשורות ארוכות ישבו בחדר־האוכל, כשהפנים רציניים, האוינו לדבריהם של 29 חברים בלתי־מוכרים שקמו בזה אחר זה, נאמו כל אחד משך 7 דקות בדיוק. רמת־הסגנון, ובדאי גם הגינות הביטוי, לא נפלו מן הנהוגות בכנסת. היה זה הישג יפה במיוחד לאור העובדה שרוב רובם של האנשים לא עצמו עין גם לחמש דקות משך הלילה — כמה חברים וחברות, שהחליטו להשתגע, לא נתנו כמעט לאיש לישון. לא חסרו, כמובן, "העסקנים הצעירים" שלא ביקשו אלא במה להתבלט עליה, לא חסרו גם חורשי המזימות המקצועיים שאינם חסרים לעולם בשום כינוס־בראשית. אך גם החברים הרציניים היו בעלי עור מגוון למדי — החל ממשלה שליו, בן 17 מתלאביב, שקבע באופן קיצוני שהגשמה אינה אלא קיבוץ, עד לפקיד הממשלתי בן ה-22, שראה את העיקר בחינוך צעירים שידעו "להתנהג כבני־אדם, לא ישאפו רק להסתדר באופן אישי", או הסטודנט בן ה-20 שביקש להפוך את החוגים למכשיר מרכזי למלחמה בשחיתות ובביורוקרטיה.





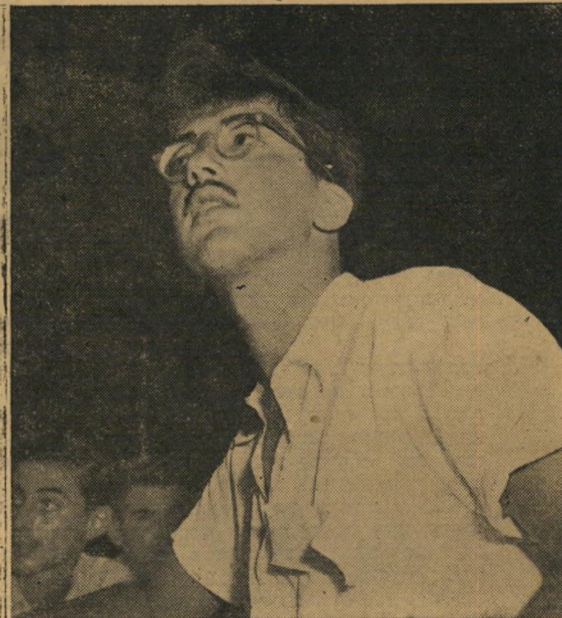
ההתנדבות בנער והיענותו

קיבוץ, כובעיגרב ו... המכנה המשותף כמעט לכל המי
דברים נמצא בקלות: הכל, בלי יוצא מן הכלל, הסכימו כי חוגי
הרעים, יהיו ארגון שיעורר מחדש את הנוער לפעולה, להקרבה
עצמית, למופת אישי. ניסח זאת נואם נאום הפתיחה: "בכל
דור יש קומץ אנשים המדריכים את הכלל, לא בנאומים ולא
באידאולוגיה, אלא במופת האישי של אנשים המגשימים בחייהם
את אשר הם מטיפים לאחרים... כך היו אנשי העלייה השנייה,
אשר הודות להם קיים כל הקיים בארץ כיום... כך היו אנשי
הפלמ"ח ומתגייסי המלחמה הראשונים, שיצרו את סגנון כובעי
הגרב... קומץ כזה חסר כיום..."

השאלה המרכזית של הכינוס, שהיא גם השאלה המרכזית
של הארץ והדור הצעיר, היתה פשוטה: מהי ההקרבה העצמית,
מהי צורת ההגשמה, הדרושה כיום? אנשי העלייה השנייה הלכו
לקיבוץ, אנשי הפלמ"ח (וחבריהם במחתרות האחרות) אחזו ב-
נשק, אולם במדינת ישראל גירשה הפקודה את ההיענות-מרצון.
שום מוסד אינו מבקש מתנדבים.

הרכוש העיקרי של היום היתה ההחלטה השנייה (אחרי
הראשונה, שהכריוה על הקמת חוגי-הרעים), שנתקבלה פה אחד:
"חוגי-הרעים הם ארגון הנוער הבלתי-מפלגתי המטפח את רוח
התנדבות בנער ואת הענותו לכל המשימות הלאומיות, החבר-
תיות והאנושיות המצריכות היחלצות חלוצית ומופת אישי".
הגשמת הרעיון החברתי, שנתן דחיפה כה רבה ליוזמה העיק-
רית, נבע באופן טבעי מהחלטה זו: "החוגים יטפחו חברה
צעירה בריאה, צמודה לרעיון זה..."

עמדה וביצורים. היוזמים לא התעלמו מן המציאות
השוררת בארץ. הם לא התפשרו עמה. הם הקימו ביצורים מת-



החברתיות והאנושיות

אימים סביב לעמדה שנחפרה.
בארץ שורר מצב בו אוכלות המפלצות המפלגתיות כל דבר
שאינו שייך להן, כיצד למנוע בעד מפלגות לסנן אנשים לתוך
החוגים, להשתלט עליהם בעזרת תככים ותחבולות? היתה זאת
שאלה חמורה פי כמה לאור העובדה שהרעים לא הכירו איש
את רעהו ושתהליך ההיכרות יארך חדשים.

הפתרון נבע מעצם צורת ההתהוות של החוגים. הם התלכדו
מסביב לעיתון, מאחר שהיה להם אימון ברוחו ובאיתנותו ה-
מוחלטת. החליט הכינוס: "הכינוס מטיל על מערכת העולם הזה
לשמש בתקופת ההתבססות ערובה לאופיים הבלתי מפלגתי של
החוגים". הוסיפה לכך החלטה שניה, תוקפנית וברורה: "(ההג-
ה) תהיה רשאית להוציא חברים שיש יסוד מספיק להניח כי
הם חותרים תחת אשיות החוגים"

פלמ"ח לא היה מפלגה. חשש הפוך נתעורר גם הוא
מטבעו: האם יכול לקום בארץ ארגון נוער בלתי-מפלגתי, מבלי
שיהפוך בעצמו מפלגה חדשה?

הרעים לא התעלמו מטענה זו. אולם הם דחו אותה בתוקף:
מפלגה היא ארגון של אנשים בעלי דעות פוליטיות זהות החות'
רים יחד לתפיסת השלטון במדינה. זהו ההיפך הגמור מהגדרת
החוגים.

אבר העורך, בנאום הסיכום: "תהיה זאת יהירות אם יכריזו
מישהו על עצמו כיורש הפלמ"ח. איש אינו רשאי לכך. אולם
יותר לנו להגיד דבר אחד: אנו רוצים להקים דבר שאפשר
יהיה להפית בו משהו מרוח הפלמ"ח, מרוח הרעות שבהקרבה
ובמופת האישי. האם הפלמ"ח היה מפלגה? לא. כי תפקידי
הפלמ"ח לא היו תפקידי מפלגה. והוא הדין לגבי החוגים שנולדו
היום."

היתה זאת נימת הסיים. אחרי שנתקבלו כל ההחלטות פה
אחד (ראה נוסח מלא במדור המודעות) נבחרה ההנהגה שתהיה,
לפי שעה, המוסד הריכוזי ומועצה מייצעת. גורל החוגים הונח,
למעשה, בידי חמשה חברים, מהם 2 חברי מערכת העיתון, ש-
יהיו חופשיים לקבוע את דרך הפעולה.



העם כדורי צה"ל עזרו

כשעלו ברובאים של חיל-הרגלים בחשכת לילה על משלטי חוליקאת, לא כבשו רק משלם בודד בדרך לעזה. הם הבקיעו בכ"י דוגיהם פרץ בחומת המשטר השולט במצרים — ובשאר ארצות ערב — מזה דורי דורות. כמה חדשים לפני כן נחת גייס המשלוח המצרי בחופי עזה, כשבסחון עצמי עצום מפעם בלבו, בסחון שהמריץ את ממשלתו אף להוציא בולים מיוחדים לזכר המאורע (ראה תמונה). בסחון זה לא היה בלתי מוצדק: הצבא המצרי היה צבא טוב, בעל סגל קצינים מוכשר, צבא שהצטיין בקרבות הג' (כיס פלוגיה) אם כי נכשל לחלוטין בקרב בות התקפה (משלט עיבדים).

אולם שום צבא מודרני אינו יכול לפעול כשעומדת מאחוריו חברה נחשלת, בה מדי כא ומגזל מיעוט קטן את עובד הארמה, ובה מנהלים כמה נסיכים ובאשאים תככים בלתי-פוסקים איש-נגד רעהו על חשבון הארץ מה. את זאת למד הצבא המצרי בלילה של חוליקאת.

הוא לא שכח את הלחץ.

החילולים זכרו לקה. כשחזרו הקצינים של גייס המשלוח המצרי למולדתם זכרו את הלחץ. בלבם החלה המהפכה הגדולה של המרחב, מהפכה שמטרתה נקבעו עלידי ההגיון והיסטוריה: שיחזור המרחב מעול זרים, ליכודו בברית-עמים ושכירת המשטר הפיאודלי בו.

היה זה רגע גדול לישראל. כשבאו אבות היישוב החדש לארץ הכריזו השכם והערב שהציונות תחולל מהפכה בין שכניה, תיצור משטר מתקדם ויחסי שלום במזרח התיכון כולו. לוא היתה המדינה החדשה הופכת בסיס ממשי לרעיונות אלה במרחב, היתה יכולה לשמש גורם יחיד בין הרי פקיסטן עד חופי מרוקו המקשר את רעיון גירוש כל הזרים עם רעיון של קידמה סוציאלית.

אולם המדינה פנתה עורף למרחב למחרת יום שביתת-הנשק. היא לא הבינה שהחליה שלה פתחו במהפכה ערבית שובק אין לה מעצור. היא לא הבינה שאם לא תכרות ברית עם מהפכה זו, תקום המהפכה נגדה לבלעה. **שני גבולות.** השבוע צעדה המהפכה ה' ערבית את צעדה הגדול ביותר מזה דורות (ראה במרחב). לא היה זה מקרה שראש מהי פכה זו היה דוקא גנרל שהצטיין בחזית הארצישראלית, אדם שפוצע שלוש פעמים מכדוריהם של חיילי צה"ל.

בשתי מדינות ערב, על הגבול הצפוני ועל הגבול הדרומי של ישראל, שולטים עתה גנ' רלים מהפכניים, כשפניהם מופנים נגד ישראלי. ישראל לא ניסתה לשחות עם הזרם ה' מהפכני במרחב ולהשתלט עליו. עתה פועל הזרם נגדה.

המשק ישראל אינה איראן

45 דקות ארך טכס החתימות על הסכם האשלג. יו"ר חברת האשלג הקודמת, הלורד גלוקסבורג, לבוש פראק הדור ועונג פרפר

שחור על חולצתו הצחורה, חתם 208 פע' מים על 104 עמודי הדפוס (עם העתקה אחת) של הסכם האשלג, לפיו בטל ומבוטל הזכויות שהוענקו על-ידי ממשלת המנדט למנהגם משה נובומייסקי ושותפיו. גם המנהל החדש של החברה הישראלית, אלכסנדר זיפשיטין, מי שהיה מנהל נמל תל-אביב, חתם 208 פע' מים. חתימות אלה שמו קץ למאמציו וללבי טיו של המנהגם העקשני מסיביר שהשקיע את כל שאיפותיו ואת 27 שנות חייו האחר' רונות במפעל הכביר. בכך הולאם למעשה, אם כי לא להלכה, אחד ממפעלי היסוד של הארץ.

ברון גרמני עזר. משה נובומייסקי נולד לפני 79 שנים בארץ הכפור הצפונית סיר, השתלם בהנדסת חמיה ברוסיה ובגר' מניה, התעניין במיוחד בהמצאות ובתגליות חמימות, וכשבדק בגיל 27 את התרכובת ה' חמימת של מימי ים-המלח החליט: "זהו!" במוחו צץ הרעיון של הפיכת ים-המלח ל' מעיין אוצרות חיים.

נובומייסקי עלה ארצה, ניגש להפיכת רע' יונותיו לשפת-המעשה. הוא לא מצא מיד אוזן קשבת עד שגילה איש כספים גרמני נוצרי, הברון פון-אופנהיים שהתלהב לרע' יונו והקציב לו 15 אלף ל"ש. בהשפעת מעשה הגרמני התלהבו גם היהודים וקרן-היסוד ולאחר מכן גם הקרן הקיימת, החליטו להש' תתף בכמה אלפי ל"ש. אחריהם באה החב' רת הכלכלית הישראלית בניו-יורק, התעשיין האמריקאי ישראל בריווד והשופט העשיר וולין מק.

השותפים פתחו במו"מ ממושך לקבלת הזכויות מאת ממשלת המנדט. העניינים היו יגיעים, מאחר שנמצא תובע זכות לזכויות, ה' מייגור הברטי טולוק. רק ב' 1927 הסכימה הממשלה הבריטית להעניק את הזכויות לגר' בומייסקי, בתנאי שירכז את האמצעים הדר' רושים לניצול אוצרות ים-המלח. תוך שני תיים גויס סכום של 400 אלף ל"ש וב' 1929 קיבלה החברה את הזכויות.

חמישה מנהלים ועוד שניים. כע' בור חמש שנים בלבד הגיעה החברה לרוח' חים ניכרים. יצאו האשלג גדל משנה לשנה עד כי תפס את המקום השני (אחרי פרייהדר) ביצוא הארצישראלי. אולם הדעה הכללית היתה שאפשר היה לעשות עוד יותר וולא מוגעים מסחריים-ברטיים שעמדו על דרך הפיכת ים-המלח למכרה יהלומים. חברות אשלג בריטיות ראו בעין רעה את גידול ה' מפעל החדש בארץ החסות הרחוקה.

בימי מלחמת העצמאות נחרבו כל מיתקני המפעל בצפון ים-המלח וחלק מהמיתקנים בדרום. כל המאמצים לחדש את הפעולות עלו בתוהו. הוקמה ועדה הראשונה של אלעזר והחילון שהכילה דו"ח סודי, שהאשים בצורה שאינה משתמעת לשני פנים את ה' בריטים בהכשלה מכונת של חידוש הפעור לות בי"המלח. התוצאה: ממשלת ישראל ניגשה לפעולה.

היה קשה ביותר לבטל את הזכויות. לחברת האשלג הוגש מעין אולטימטום: גייסו את הסכומים הדרושים במטבע זר, חדשו את ה' עבודה והחילון ביצאו! בגלל קירבת הג' בול עם הירדן והמרחק הגדול ממקום יישוב

(למרות כביש באר-שבט—דום שסלילתו הור' לכת ונשלמה) לא התלהבו בעלי הון חוצ' לארציים לרעיון ומשה נובומייסקי חזר אר' צה במפה נפש. ממשלת ישראל הפעילה לחץ כפול, אימה בביטול הזכויות בגלל חוסר-מעשה, דרבנה את מנהלי החברה בהצעת סינור של שניים וחצי מיליון דולאר מכספי המלווה האמריקאי.



בול זכרון לפלישה המצרית
לא לצבא, לכשולן

באין ברירה הסכימו המנהלים לשינוי ההס' כמ. את החברה החדשה ינהלו חמישה מנה' לים מטעם ממשלת ישראל * ושני מנהלים של החברה הקודמת. הלורד גלוקסבורג, שנבחר לאחד משני המנ' הלים הזרים, הביע את שמחת-התקוותו ש' ישראל אינה איראן ובה אין זורקים בעלי הון וזרים החוצה. המנהל השני: ישראל בריווד הניו-יורקי. משה נובומייסקי קיבל תואר מנהל-כבוד, המרחיק אותה למעשה, מכל עסקי חברת האשלג. זה היה השכר ל' איש שרק הודות למאמציו ולכשרונו היוצא מהכלל הפכה חברת האשלג מציאית.

מפלגות פצצה קטנה ליגליז

לפני כמה חודשים נמסר למשה סנה כי בלב אנשי החטיבה לאחדות העבודה במפ"ם מכרסמת התקפה ליצור חזית מאוחדת של הקיבוץ-המאוחד והקיבוץ-הארצי נגדו. אולם סנה רק חיך לעצמו. נגד הפצצה של יצחק טבנקין וישראל גלילי היתה לו פצצה קטנה משלו. השבוע התפוצצה הפצצה, השמיעה בום גדול.

קרא יצחק בן-אהרן, איש קיבוץ גבעת חיים. באסיפה סגורה של לאחדות העבודה: סיעתו של סנה הקימה בקרב הקיבוץ המאו' חד מחתרת נגד רוב הקיבוץ התומך במי' עוס במפלגה.

הקרובים לעניין ידעו את הדבר לא מהש' בוע. כשהרים דוד ליבשיץ את גס המרד והקים את מפלגתו בישה-המזל, נמנעו חב' ריו לדעה, אנשי הקיבוץ-המאוחד מלהצטרף אליו מתוך חשש שהדבר יגרם לפילוג נוסף (ואחרון) בקיבוץ. כבר אז היה ברור כי חלק ניכר בקיבוץ המאוחד חדל לראות ב' יצחק טבנקין את הנהגה הגדולה, הצטרף ל' חזית סנה-יערי-ריפטיין.

מפתחות הממלכה. הדבר שגרם ל' התפוצצות הרוחות (ולכינוס האסיפה החדר' פה הסגורה של אנשי לאחדות העבודה) היה רצונו של הרוב במפלגה להכניס אליה חב' רים ערביים. אוהדיה הערבים של מפ"ם מע' טים במספר וקולותיהם בבחירות האחרון

מנהל חברת הדשנים והחיימיקלים אלכ' סנדר גולדברג, יו"ר אגף המדע והפיתוח ה' סכני רב-אלוף יעקב דורי, מי שהיה מנהל נמל תל-אביב אלכסנדר זיפשיטין, מנהל משרד הפיתוח פנחס ספיר ומנהלו המדעי של מכון ויצמן למדע, הפרופסור אהרון קצ'לסקי.

נות לא היו מספיקים אפילו להכניס לכנסת את נציגם, הצעיר החיפאי רוסטום בסטוני (שנבחר למעשה בקולות יהודיים). הסיבה העיקרית לכך היתה שהערבים התנגדו בתור קף לחיות בגיטו משלהם, קשור למפלגה אך נפרד ממנה. הם הצטרפו למק"י, שקיבלה אותם כחברים שוויוניים.

אולם מאז החלה ברית-המועצות תומכת במאבק השחרור של מצרים הפך משה סנה קיצוני ועקבי יותר ויותר בשאלה הערבית, קירב אליו את רוסטום בסטוני. טען סנה: אחרי שהתנועה הציונית פינתה את מקומה למדינה ישראל, בה חיים שני לאומים, יש גם להפוך את המפלגה מיחידה יהודית ל' חידה הצמודה לארץ ("סרטיוראלית"). ואילו אנשי לאחדות העבודה, שהם יהודים לאו' מיים (ואנטי-ערבים למעשה), אמרו שלא ייתכן ערבי-ציוני או מפלגה ציונית בעלת חברים ערבים.

תוצאת המאבק לא היתה מוטלת בספק. בעקבות של ברול דוחף משה סנה את בן' אהרן וחבריו לפניה שלא תהיה ממנה נסיגה מלבד פרישה — פרישה שתשאיר את מפת' חות הממלכה בידי סנה. בניגוד לסיפור ה' תנכ"י אין הפעם סיכוי רב שדוד בן-אהרון יינצח את צלית-סנה.

הרעים

פלוגות מיבצע

ימים מעטים אחרי כינוס היסוד של חזו"ר הרעים (ראה רפורטג'ה) התכנסו חמשה האנשים שהוטל עליהם לקבוע את דרך הפעור לה ולתרגם לשפת המעשים את ההחלטות. הבעיה הראשונה היתה הקשה ביותר. קרוב ל-500 איש מילאו את השאלונים הא' רוכים של החוגים, מאות (ואולי אלפים) נוספים מוכנים, כנראה, להצטרף. כיצד מאר' גנים המון רב כזה ומפעילים אותו בתנ' קידים של התנדבות?

התשובה שנתקבלה: יש להקדיש את שלושת החודשים הראשונים לתהליך של גי' בוש קאדרים של מדריכים עתידיים. ומדריך' אינו רק איש החברה המסכים לרעיונות ההת' נדבות, מדריך הוא האיש המראה מופת אישי.

קבעה ההנהגה: כל צעיר וצעירה המבקש להצטרף לחוגים שבלב זה יצטרך להיכנס לשתי מסגרות: עליו להיות חבר במסגרת הסגל, שיתגבש במחנות ובמסעות תכופים, יגבש את רוחו סביב למטרות. ועליו להתי' נדב באותה שעה גם לפלוגת-מיבצע (פל"ם) שתעסוק בפעולות בעלות חשיבות לאומית, תדרוש ממנו קרבנות, תעמיד אותו במיבחן המעשה. פלוגות-המיבצע הראשונות: פל"ם למעברות, פל"ם למלחמה במותרות, פל"ם להתרועעות בניערות, ופלוגות נוספות שתוקמנה ע"י ההנהגה לפי צרכי השעה.

יחד עם זאת נתקבלה החלטה רבת מש' מעות: אדם השייך למפלגה או לתנועת נוער פוליטית אינו יכול להיות חבר בחוגים. מכונת-ההיתור כבר החלה פועלת.

משפט

פירוש יבש של תקנות

כשקיבל עמירם חרלף הצעיר (25) לפני שנה וחצי את רשינת עורכי-הדין שלו לא הסי' תפק בפתיחת משרדו החיפאי, פתח משרד' משנה בעפולה. הצעת הסניף: אין עורכי' דין מרבים לבקר בעיירה היוזעאליית, השבוע הוכיח חרלף שוב את התועלת שבסניף ה' עפולאי: הוא חלק, בעזרת החוק ונאום סיי' כום חוקפני, נהג כפר-תבורי מסיכוי-ביש של שלילת רשיונותיו (נהיגה ומכוניות) ל' חודש ימים, לפחות. כי זה היה העונש האר' טומאטי לו היה צפוי הנהג. דב בוכבינדר, שנחטס בנסייעה ביום אסור (שבת) ושהיה מוכן להודות.

הסברים לא הועילו. כשתפתח רגלו של בוכבינדר בבוקר אותו יום שבת ועטפה גוון ארגמני וחמומו עלה לכדי 39 מעלות, חשה אשתו לרופא כפר-תבור. אולם הרופא היה בחופש וממלא מקומו הקרוב (מרחק 10 ק"מ) נמצא בקיבוץ עין-דור. כיוון שעין' דור חסרה טלפון, כפר-תבור חסר אמבולנס והמכונית היחידה בכפר שהותירה לנסיעה שבת חסרה מהכפר קיבל בוכבינדר החלטה נועזת: הוא קם ונסע לרופא.

הרופא נדהם קצב את התפתיה כשושנת יריחו, חשב את הרגל, רשם את הרפואות ומסר לנהג שהפר את איסור הנסיעה בשבת אישור על מחלתו. כאשר נעצר בוכבינדר, כעבור רבע שעה, עליו ממשר שוטרים ליד כפר-תבור לא הועילו הסבריו ורשיונו' חיו נשללו ממנו.

העניין לא נגמר. אחר דרישת בין ה'



על מה שולטים הרבנים?

ובכל העניינים, הנוגעים למינוי אפוסטרופוס או לאימוץ ילד וכיוצא בזה, הוחלט כי אין לפנות אל בית-הדין האזרחי.

שליטת הרבנות לא עורערה

פסקי-הדין של בית-הדין הרבני מוצאים לפועל על-ידי המנגנון של בית-המשפט האזרחי. אדם יכול לפנות לבית המשפט העליון ולהתנגד להוצאה לפועל אולם אינו יכול לערער על פסקי-הדין עצמו. במקרה זה לא ידון בית-המשפט העליון במשפט מחדש כי אם יבדוק רק אם היה מקרה של אי-שיפוט, או אם בית-הדין לא הורכב כחוק העדה. במקרים יוצאים מן הכלל אפשר לפנות לבית-המשפט האזרחי ול- התנגד לפסקי-הדין המוגדר לצדק הסבבי. למשל: לא יוצא לפועל פסקי-דין המצווה על אשה לחזור לבעלה כנגד רצונה ענייני המעמד האישי של יהודים זרים, לרבות מחוסרי תעודות ישראליות, אשר אינם נכללים בגדר סמכויות בית-

הדין הרבני, יש להביאם בפני בית המשפט האזרחי. אולם בהסכמה הדדית יכולים גם במקרים אלה לפנות לרבנות. מכל מקום אסור לבית-המשפט האזרחי לבטל פסקי-דין דתיים. אחת לתת צו לגירושין או לבטל נישואין של נתין זר, הדבר גרם בעבר לקשיים רבים: למשל כשנתין גרמני בימי השלטון הנאצי לא יכול היה להשיג צו גירושין מבית-המשפט הגרמני. אולם בחיידן הרבניים ידעו עצה וכיום יכיר לים יהודים זרים להתגרש בפני בית-דין רבני. לפי המצב החוקי הנוכחי אין אפשרות לסדר נישואין או גטין בישראל אלא בפני בית-הדין הדתי בלבד. אין כל מנגנון לערוך טכס בלתי-דתי בלי חוקף חוקי. גם במקרה שנוון בפני בית-המשפט המחוזי בתל-אביב של נישואין שנערכו שלא בהסכמת הרבנות (העולם הזה 763) ואשר חוקי יותם הוכרה על-ידי אותו בית-משפט, לא נשמעה כל טענה או סברה כי היו אלה נישואין לא-דתיים. המשפט התנהל סביב שאלת כמותו של רב מסוים להשיא זוגות אשר לפי חוקי הרבנות — לא הדת — אינם יכולים להנשא. וכאשר הוצא פסקי-הדין נגד הרבנות, היה זה פסקי-דין על מקרה מסוים, לא על צורה מסוימת של טכס נישואין דתי לעומת טכס אחר. עצם שליטתה המוחלטת של הרבנות על ענייני האישיות של האזרח לא נתערעה במאומה. לשם כך דרוש שהכנסת תחוקק חוקים חדשים — אשר רק הם יכולים לבטל את דבר המלך במועצתו על ארץ-ישראל, 1922.

המעניין הוא שבהרבה ארצות אחרות, ורובן דוקא קתוליות, אין תוקף לנישואין דתיים ורק נישואין אזרחיים הם ברייתוקף. עם ארצות אלה נמנות ארצות כארגנטינה ובוליביה, צרפת וגרמניה. אמנם יש ארצות בהן אפשר לבחור בין נישואין דתיים ובין נישואין אזרחיים כאוסטרליה, בראזיל, אנגליה, שוודיה וארצות-הברית. אך רק ישראל היא הארץ המתקדמת היחידה המגבילה את הנישואין לנישואין דתיים בלבד, שוללת את תוקפם בכל מקרה אחר.

הוראות אלה גרמו לסכסוכים רבים בבתי-המשפט בארץ, בעיקר עקב שתי בעיות בעלות חשיבות יוצאת מגדר הרגיל. מי הוא בן עדה? על כך החליט בית-המשפט

העליון, לאחר הקמת מדינת ישראל, כי בהחשב עם תקנות כנסת ישראל (של הועד הלאומי לשעבר), יש לראות כבן העדה היהודית אך ורק יהודי שנרשם בפנקס בוגרי הכנסת הזאת. רישום כזה נעשה על-ידי משרד כנסת ישראל באופן אוטומטי, הגם שכל אדם היה רשאי למסור לכנסת הודעה שאין ברצונו להמשיך ולהיות בן העדה היהודית. לאחר מסירת הודעה כזו נמחק שמו מהפנקס הנ"ל. אולם עם הקמת המדינה חדלה כנסת ישראל מלפעול. פנקס הבוגרים הוקפא למעשה, מאחר שלא נשאר גוף רשאי להוסיף בפנקס זה ולמחוק בו שם. בכל זאת לא שינה עדיין בית-המשפט העליון את פסקי-הדין העקרוניים הקובעים כי יהודי הוא כל אדם הרשום בפנקס.



ישיבת בית-הדין הרבני בירושלים

מתוך הפנקס, נמחק יהודי

התוצאה היא שכמעט כל העולים החדשים אינם בני העדה היהודית ואין לבתי-הדין הרבניים שיפוט יחיד בענייניהם. בעצם אסור להם אף לקבל על עצמם בכלל שיפוט בעניינים אלה, גם אם הנוגעים בדבר מסכימים לכך. אולם בבתי-הדין הרבניים אינם שואלים את הבאים אליהם אם אמנם נרשמו בפנקס הכנסת, והם פוסקים בענייניהם. בארץ אין בכלל מנגנון אזרחי ברסמכות לסדר את ענייני המעמד האישי של אנשים אשר אינם רוצים להכנע לבתי-הדין הרבניים. ואלה נאלצים באין ברירה לפנות אל הרבנות.

מה זאת הסכמה? שאלה משפטית שנייה הת- עוררה ביחס לפסקה האומרת שבעניינים מסוימים יש לבתי- הדין הרבניים סמכות רק אם הנוגעים בדבר מסכימים לכך. מאחר שילד אינו רשאי להסכים לשום דבר, נפתחה דלת

בעקבות חוקי הדת האחרונים נתעוררה כחוגים רחבים הדרישה לבטל את הכפייה הדתית כמדינה שהיא קיימת ככל שטחי החיים. אולם בה בשעה שכמעט הכל יודעים את החוקים והנהגות הדתיות בשטח השבת והכשרות, הרי רק אנשי מקצוע מעטים יודעים את היקף השלטון הדתי על ענייני המשפחה של הפרט, או, כפי שהם קרואים בשפת המקצוע, "ענייני המעמד האישי". ד"ר רוברט גרעון, עורך דין תל-אביבי, קיבל על עצמו לערוך דו"ח מקיף על כך לקוראי "העולם הזה":

יהודי: כל הרשום בפנקס

סעיף 51 לדבר המלך במועצתו על ארץ-ישראל, 1922, הוא המקנה את הר- שיפוט בענייני המעמד האישי לבתי המשפט האזרחיים ולבתי-הדין של ה- עדות הדתיות (המוסלמים, היהודים ושמונה העדות הנוצריות). אותו סעיף קובע שענייני המעמד האישי פירושה תביעות בעניין נישואין או גטין, מזור- נות, כלכלה, אפוסטרופוס כשרות יחסים של קטנים באימוצם, איסור השימוש ברכוש אנשים שהחוק פסל אותם, ירו- שות, צחאות ועזובות והנהלת נכסי אנשים נעדרים.

לבתי-הדין הרבניים של העדה היהודית יש שיפוט יחיד בענייני נישואין, גטין, מונוות וקיום צחאות של אנשים מבני עדתם שאינם נתינים זרים. נוסף לכך יש להם שיפוט מקביל עם בתי המשפט האזרחיים בכל עניין אחר של מעמד האישי, אם כל הצדדים הנוגעים בדבר מסכימים לקבל את שיפוטם. כל- מר, שכל משפט על אחד מארבעת הענ- יינים הראשונים אינו יכול להתקבל ב- בית-דין אזרחי גם אם שני הצדדים רו- צים בכך.

אחד מהפרטים הוא למשל עניין צו- יא. לפי דבר המלך במועצתו זהו עניין הניתן לשיפוט היחיד של בית-הדין העדתי. אולם תושבים רבים נוהגים לערוך צחאות בצורה האזרחית בהתאם לפקודת הירושה הישראלית. בצחאה כזו הוא יכול לקבוע למשל כי "הנני קובע כירוש יחיד את אשתי. אם היא לא תהיה בחיים..." דבר זה אינו ברייתוקף משפטי, ואף כי ניתנו כבר שני פסקי-דין בארץ אשר תמכו בחוקיות צחאה אזרחית הובאה השאלה מחדש בפני בית-המשפט העליון שקבע אחרת: גם אם אנשים מוכנים לומר על שיפוט רבני אין זאת אומרת כי מותר להם לעשות כן. עליהם לנסח את צחאתם בנוסח המקובל של הרבנות ובאמצעותה. במקרים כאלה אשר יש לקבל בהם פסקי-דין עקרוני, בדבר שיפוט יחיד של בית-דין דתי, קובע דבר המלך במו- עצתו כי יוקם בית-דין מעורב מיוחד המורכב משני שופטים ומצביג של בית הדין הרבני, אשר צריך להכריע סופית.

תובע ושוטף-השלום יעקב בריזאב בו נת- לבנו פרטי המקרה ושאלות התובע לנהג הגיע תורו של חרלף שטען כי המקרה היה בגדר פיקוח נפש והעבירה בוצעה במחמת הכרח. חרלף לא הסתפק בכך, האשים את המשטרה שהשהה לקראת ביצוע תקנות, בלי לשקול את רקע העבירה. שופט השלום בריזאב קיבל את דעתו של עורך-הדין החיפאי ויזכה את הנהג. קבע השופט בפסקי-דין: "המשטרה (המשטרה) הסתמך על הפירוש היבש של התקנות אשר אסורות, לדעתו, בכל המסיבות לנהוג במי- כוניות... עליו לדייק ולהזהר פן מעשהו יג- רום נזק בלתי חורר לאורח וכמובן גם למי- דינה". אולם גם השופט לא הסתפק בשלו- הוסיף: "אין לי, כמובן, כל צורך להדגיש שחומרת התקנות מנוגדת לפי ניסוחן למי- שג היהדות, ראה הוראות חוק דתי בעניין פיקוח נפש".

בזה לא נגמר העניין. כשביקש בוכבינדר את רישיונותיו, הוסבר לו שהם הועברו לי- משה המחוז בטבריה ולמרות שהנהג הכפר- תבורי זוכה הוא ייאלץ להמנע מנהיגה במי- כוניות ושה ככה ימים עד שיוחזרו לו רשיו- נותיו שנשללו ממנו שלא כדורש.

עיתונות

בין יפאן ואינדונזיה

ספר השנה ה-11 של אגודת העיתונאים איננו משעמם כרגיל. השנה אין הוא מס-

ישראל — כ-30% ההוצאות על-ידי מו- דעות, היתר — על-ידי מכירת העיתון. כי אין בארץ מפעלים משקים שיוכלו להרשות לעצמם פרסום בקנה המדה המקובל באר- צות המערב ומודעות-הענק ממלאות עמו- דים שלמים השכיחות במידה רבה בארצות- הברית, אנגליה וצרפת, לא הודפסו מעולם בישראל, מלבד במקרה אחד בו הבטיח עולה סיני חסר-אמצעים שיכון חצי-הינם מעל מודעת-ענק בת עמוד ונתבע, בסופו של דבר, למשפט על שלא שילם את דמי המודעות.

אי-חלות זאת במודעות גרמה לכך ש- ישנם בישראל עיתונים שהיו יכולים, לוא נאלצו לכך, להתקיים על הקורא בלבד, לו- תר על המודעות שאינן ממלאות יותר מ- שליש שטח העיתון. והנה אידיאל אשר עיתונות המערב ביקשה להגיע אליו ולא יכלה.

בבוקר, מחזה חלמאי. אין משכור- תו של עיתונאי רבה במיוחד. עורך ראשי של עיתון השתכר בחודש יוני 1952 190 לירות בלבד (וזה כולל את תוספת היוקר- הרשמית) שעה שמוכר-עיתונים מצליח ה- מוכר שש, שבע מאות עיתוני ערב ומעט שבועונים בסניה טובה, דהיינו 150—180 לירות לחודש. ליד-עורר, המוכר למטה מ- מאתיים לגיונות ליום, משתכר לפחות 30 ל"י לחודש.

הפצת העיתון עולה עד שתי חמישיות מ-

תפק בסקירות השגרתיות של קליטת הע- ליה ומצב המשק ורשימת מספרי הטל- פון של מערכות העיתונאים. על 120 עמודים צפופי שורות משתרע מחקר ראשון במי- נו, ידע העיתונות בישראל. ד"ר עזריאל קרליבך, 43, בן רב גרמני ודוקטור למשפטים שהפך עורך מעריב הח- ליט להסיר את הלוח מעל פני משק העי- תונות הישראלית, בעלת תפוצת רבע מיל- יון הגליונות ליום, ולהעמיד דברים כהד- יתם.

בשעת צורך אידיאל. למרות שה- מספרים מבוססים בחלקם הגדול על חקר פה שלפני המדיניות הכלכלית החדשה, ש- פגעה קשה במשק העיתונות, אפשר ללמוד מהם הרבה. התפוצה הממוצעת של כל אחד מעשרים עיתוני ישראל (17 עיתוני הבוקר, מהם ששה לעוויים, ושלושה עיתוני הע- רב) היא 12 אלף טפסים. בגלל התנגדותם של כמה עיתונים אין מפרסמים את מספרי התפוצה לכל עיתון, אך ברור שתפוצתם של שלושה עיתונים (כנראה מעריב, דבר והארץ) עולה על 25 אלף גליונות ליום.

המיוחד בעיתונות הישראלית, בה הוש- קצו כארבעה מיליון לירות ושהכנסתה הש- נתית אינה עולה על כסות זה, היא מפלגת תיזה היתרה (שמונה מעיתונות שייכים למפלגות במישור). שוני נוסף: אי-קיום הנוהג החוצלארצי של כ-60% מהור- צאות העיתון על-ידי מודעות. המקובל ב-

מחירו זה בגלל "הסדרים הבטלניים" קובל ד"ר קרליבך: "...המחזה החלמאי (שבוקר בוקר) 17 יהודים באים ונאנחים ומוזעים על גבי 17 אופניים מ-17 כוונים שונים של מערכות העיתונות השונים ומסתערים על אותו הרחוב ולעיתים על אותו גוש בתים... וכל אחד תבילה דקיקה של עיתונים בידו וכל אחד מתישב כאמצע הדחוב ומקפל ו- אורו את גליון העיתון הדק שלו ועורך תמרונים קליעה אל הגוויזטורות שלו ולפעמים שניים, שלושה אל אותה הגוויזטורה..." ה- פתרון: הפצה מאוחדת.

לבסוף דוחה ד"ר קרליבך את הסענה שה- עיתונות הזקוקה למאתיים אלף דולר במט- בע זר (כחלק השבע מאות של היבוא) עניפה מדי. בעיראק בה מעטים יודעי קורא, מופיעים 26 עיתונים יומיים, בסוריה — 33, לפי ממדים בינלאומיים ישראל היא בין ה- מדינות שאוכלוסיהן ממעטים בקניית עי- תונים (169 קווי עיתון על כל אלקף תוש- כים) בהשוואה ל-596 לאלף באנגליה, למשל. הליקוי הגדול ביותר של העיתונות הי- שראלית: מיעוט שטחה. יש רק מדינה אחת בעולם בה תבנית העיתונים קטנה מה- תבנית הישראלית. המדינה: יפאן, שעיתו- ניה מופיעים בשני עמודים. רק אינדונזיה (בעלת 81 העיתונים היומיים) וישראל מס- תפקות בעיתונים יומיים של שניים עד אר- בעה עמודים.

(המשך בעמוד 10)

מעשיה על פני

הגבוהים והאנוניברסיטות עד שהקצונה הפכה, במר ריכוז מיטב הנוער המשכיל הערבי. עובדה זו י שולחמי נגר צבאות ערב שפלו לארץ: קציניו תמיד ברמה תרבותית ואנושית גבוהה. לכן כאשר, לפני שבוע, תפס הצבא המצרי את זאת תופעה מקרית, פרי קנוניה מפלגתית בעלי זמני. היה זה צעד מכריע בתהליך ההתפתחות של אשר עלול לשמש גם בשאר ארצות המרחב, גשר הפיאודלי הקיים לבין משטר מתקדם.

חיים או מוות למליונים!

למרות שההפיכה תוכננה זמן רב מראש היא תגובה ספונטאנית להתפוררות החיים הפוליטיים ו מדינאים ופארוק התנצחו על תנאי הרכבת ממשלו חדשות התדפקו משמרות קצינים מזוינים על די מוחמד חידר באשא, המפקד העליון של הצבא ראש המטה הכללי, העבירם לתאי מעצר במו בעבסיה, בפרברי קהיר. יחידות חיל הרגלים והשו מאז נקראו לשם בעקבות השבת השחורה קיבו הכן, תגבורות רציניות רוכזו סביב לאלכסנדריה של מצרים. בשעה שבע בבוקר שודרה מעל גלי שההדימה את העולם: לאחר הפיכה שקטה, תפס

ככרות טהראן הראשיות יללו הרבבות: "מוסאדק! מוסאדק!" הם צעקו, כשמעל לראשיהם מורמות גחיות חבריהם שנהרגו במהומות האתמול. "אין מלך בלעדי אללה! אין מנהיג בלעדי מוסאדק!" היתה טיסמתם המחרישה. לקולם נלווה גם רעם שקול וממושך — קול שרשרות הטנקים הכבדים של הצבא האיראני.

הם נשלחו העירה עלידי השאח לפזר את ההמון. לבטל את תביעותיו ההיסטריות להשיב את מוסאדק לשלטון. אך במקום לירות אל תוך ההמון הצפוף הפכו הטנקים ראש חץ להפגנותיו. הצבא, אשר עד אותו רגע נחשב ככלי שרת של השאח ופמלייתו, הפך פתאום לנשק העם.

מרחל אלפיים קילומטר מטהראן, בככרות קהיר ואלכסנדריה, הדהר רעם טנקים אחרים בקול תשובה לטנקים האיראניים. גם במצרים נתגלה בן־לילה כי הצבא לא היה כלל צבאו הפרטי של המלך. להדיף: הטנקים שהופיעו ברחובות הראשיים באו להודיע לעם כי פארוק שבוי בארמונו האלכסנדרוני וכי הפקודות וההוראות תינתנה מאותו רגע ממשד ראש המטה הכללי, במחנה עבסיה. גם דייר אותו משרד שוב לא היה הדייר המכובד שיצא ממנו לפני יום: היה זה גנרל חדש, מוחמד נגיב ביי, רודנה של מצרים, בזכות הטנקים והקצינים.



כאשר נתן הגנרל מוחמד נגיב ביי את אות ההפיכה היתה בירת מצרים, קהיר כ



נשיקת יד המדך. צילום זה מראה את מצב הדברים שהיו קיימים עד להפיכה ראש המטה הכללי המצרי, הגנרל חוסיין פאריד ביי, מנשק את ידי מלכו פארוק כהבעת אמונו המוחלט.

כאשר ביצע חוסני אל־זעים את ההפיכה הצבאית הראשונה בסוריה, נטה הי עולם לראות בה מעשה הרפתקן: המה-פכה השנייה והשלישית באו אך לחזק את הדעה הזאת. אולם עתה אפשר לומר, ללא כל ספק, כי הפיכתו של זעים היתה צעד מכריע בהתפתחות סוריה, צעד מת-קדם שהוציא את סוריה ממעגל המשטר המפלגתי המנוון וממוסר השחיתות של המדינאים.

עתה, קרוב לשנתיים אחרי עלות שי שקלי לשלטון, בוצעו רפורמות, הוכ נטו שיפורים והותו קווים אשר המש-טר הדימוקראטיביזציה כולה שהיה קיים לפי ני כן לא היה מסוגל — או מוכן — לבצעם משך עשרות שנים. הדיקטטורה הצבאית אשר טאטאה לפניו את שלטון הפיאודלים הוכיחה את עצמה כאמצעי לקידום שאיפותיו העיקריות של העם.

שאיפות אלה משותפות, בהבדלים קטנים, לכל עמי ערב. בשביל הסודנט הקריירי הביירותי, הממשקאי או הירושלמי איחוד הארצות הערביות הנפרדות למעצמה אחת גדולה הוא מטרה ראשונית. גם שינוי המש-טר הפיאודלי והעלאת רמת מחיית הפלאחים הם שאיפות משותפות. לרב בני ערב וכל אשר יבצע שאיפות אלה, ולוא גם בחלקן, הוא גורם מתקדם.

בבתי הסוהר, סופרים וסטודנטים

אולם במשטר אשר כל הכוח וההשפעה ניתנים בידי המעמד השליט, אין הרבה גורמים מתקדמים. האפנדים ובעלי המיליונים יודעים להעריך יפה את הגורל המחכה להם אם יוסר מהם השלטון: שום מאמץ למנוע את הדבר אינו גדול מדי. לצעירים מלומדים השור אפים לשנות את המצב אין כל אפשרות של התאגדות, של יסוד תנועה חדשה; בתי־הסוהר בארצות ערב מלאים סטודנטים, סופרים ועורכי־דין צעירים שהעזו לרצות בשינוי המשטר, ואילו אחרים שהצטרפו למפלגה זו או אחרת שקעו חיש מהר בבזק המפלגתיות והשחיתות.

רק שטח אחד בכל הארצות הערביות היה חופשי מן הקנוניות המדיניות: הצבא. אף כי הקצונה הגבוהה ומטות הצבא בכל ארץ ערבית היו סניפי השלטון או החצר, נהנתה הקצונה הנמוכה מחופש יחסי. אליה הצטרפו, במספרים גוברים והולכים, בוגרי בתי־הספר

חתום: פילדמרשל מוחמד נגיב ביי, ראש המ-עליון של הצבא המצרי. נגיב אל־הילאלי, אשר אך שעות ספורות לל ממשלה עלידי המלך, התפטר. הוא הבין כי מינו שכייון ההפיכה היה ברור: נגד המלך פארוק הפוליטיים. פרשנים רבים סברו כי היתה זאת שהרי ידוע מוחמד נגיב כאוהד אותה מפלגה ומס צעירים שייך אליה. כאשר נודע לנחאס י הקיץ בשווייץ, על ההפיכה, היתה תגובתו הראשו הוא איש ישר ומסור למולדת. יש לי כל האומון אולם נראה כי לא היה זה אימון הדדי. במ הופד משווייץ, פנה ראש ההפיכה לעלי מאהר בו ששיתף פעולה, משך חייו, עם כמעט כל הגורמים ועלי מאהר, אשר לפני ששה חודשים בלבד שי פארוק, הסכים עתה לקבל על עצמו הרכבת מ המלך ניתן לה רק תחת לחץ הצבא. מינוי ממשלה כזאת, אשר כל קיומה תלוי ולא בתמיכה המונית, הוא הנוח ביותר למשטו שנגיב יחליט כי הממשלה אינה לרוחו ויכל לפט

עלי מאהר: כלי ביניים. לפני ששה חודשים נקרא עלי מאהר לשלטון עלידי המלך פארוק שהחליט לצאת במלחמה נגד הוופד. אולם שלטונו נמשך שבועות אחדים בלבד. הוא התפטר. השבוע הוא נקרא שוב לשלטון (ממשלתו הרביעית). הפעם עלידי הצבא, שביצע הפיכה במלחמתו נגד המלך פארוק. אולם כאז כן גם עתה אין עלי מאהר, ראש ממשלתו החדש — ישן של מצרים, אלא כלי ביניים בידי גורמים אחרים.

האיש העומד בראש - הגנרל מוחמד נגיב ביי



אחרת כראות עיניו או אף לנהל את המדינה ללא ממשלה, כפי שעשה לפניו שישקלי בסוריה. אך עם שותף כמו מפלגת הוופד לא היה קל לנהוג כך; לרשותה עומדים מאות אלפים של אוהדים (כולל אנשי צבא) המסוגלים להקשות ביותר על קיום נגיב ומשטר. אין גם ספק ששותף הפעולה הנוכחי הוא ארעי בלבד: נגיב כבר הכריז על רצונו לטהר את החיים המדיניים המצריים. טעות היא לחשוב כי פוליטיקה היא עסקם של קומץ פוליטיקאים. זהו עניו של חיים או מות למיליונים. הוא הודיע לא פעם, "ואין להשאיר בידי אנשים מושחתים, חסרי-מצפון". לדעתו רק גוף אחד מסוגל היום להוציא את מצרים — ושאר ארצות ערב השרויות באותו מצב — מן הבזק: הצבא.

קציניו עולים בהרבה ברמתם המוסרית ומסירותם לאומה על העסקנים הצבאיים, מסוגלים לשרת את העם — ואת אחדות ארצות ערב — שלא על מנת לקבל תמורה. הצבא הוא גם גוף גדול וממושם היכול לשמש דוגמה לכל העם כשיש צורך במעשי הקרבה קשים. כי במדינה אשר רמת העם ירודה כמו במצרים, ללא כל תנועה עממית של ממש, מהווה הצבא גורם חיובי רציני. בזאת נבדלת דיקטטורה בארץ כמו מצרים או בוליביה, למשל, מדיקטטורה צבאית בארץ כמו גרמניה או אנגליה, שם הצבא מהווה גורם ריאקי ציוני, בהשוואה לרמת שאר העם.

כפי שהצאיר, נישג נגיב לטיהור החיים המדיניים: ארבעה ימים לאחר שהכריח את פארוק לפטר את קבינט החצר שלו ולמנות את

צאת הזמן, למקום יצאה היטב לאלה הצטיינו כמעט

שלטון לא היתה אינטרס משותף מצרים, תהליך עבר בין המשטר

קבילה אופי של מצריים. בעוד ה וערכת בחירות מוגריהם של חסיין פריז ביי, הצבאי הגדול הן החונות בקהיר הוראות לעמוד בירתה הקיצית יו קהיר ההודעה צבא את השלטון.

בשביל מוחמד נגיב, לא היה כל בטחון כי אמנם נגמר חלקו של פארוק בתולדות מצרים. האיש שידע לשלוט על ארצו מקרוב מסוגל, גם לאחר הדחף, לארגן את אוהדיו ולחזור לכס המלכות. אם הגנרל ידע לארגן הפיכה צבאית אין כל סיבה מדוע לא יופיע גנרל שני, אוהד פארוק, שיארגן הפיכה אך לא היו אלה, בכל זאת, אלא אפשרויות של עתיד פחות או יותר רחוק; סכנות מידיות יותר סובבו את הדיקטטורה החדשה של נגיב. הסכנה הנראית מיד לעין היא מהוופד, אולם, מאז הפיכה, אין איש ימחם למפלגה זו את כל הכוח שהיה לה עד אז. כי משיכתה החזקה ביותר להמונים היה מאבקה נגד האנגלים, מאבק שחרג מתחום ההבטחות המילוליות ונכנס לשלב ממשי בקרבות אזורי הסואץ. בשטח זה כוח המשיכה של הצבא רב יותר, שהרי יכול הוא להבטיח מאבק עוד יותר ממשי ממאבק הוופד. הסכנה האמתית נובעת ממקור אחר: ארגון הדת הקנאי האחים המוסלמים. למרות שתנועה זו היתה בנוייה כמעט אך ורק על אישיותו העצומה של איש אחד — מנהיגה-מייסדה חסן אלי-בא נגרצח לפני שלוש שנים — עדיין יכולה האידיאולוגיה שלה לעורר המונים.

העם המצרי, ככל שאר עמי ערב, קיצוני היום בדרישה אחת: איחוד העולם הערבי לשם שיחורו. קיצוניות זו, היא שתקבע בסופו של דבר אם יפיל השלטון לידי האחים המוסלמים ושותפיהם בשאר הארצות, או אם ישאר בידי הגנרלים הרכובים על הטנקים הכבדים. ייתכן שהגנרלים והי וזהנים יתחרו ביניהם בסיסמות ובמעשים קיצוניים.



תחת שלטון הצבא שהובא לשם עידידי המדך פארוק עצמו, דיוכיו ההפגנות שערך הוופד.



עלי מאהר הוא הגיש לו תביעה שנייה — להסכים לשינוי החוקה שימנע מהד מלך כל אפשרות להתערב בפוליטיקה. לפי שינוי זה היתה נשללת מהמלך הזכות לפטר ממשלה או לפזר את בית הנבחרים. למעשה היתה זאת הצעה להגדיל במצרים מלוכה חוקתית כמו באנגליה, שם המלך הוא אישיות סמלית בלבד. אולם פארוק טעם טעם מלוכה מוחלטת, עם כל ההשפעה העצומה הכי רוכה בה; הוא לא חשק בתחליף התפל שהוצע לו.

הברירה היתה ברורה מראש. עוד לפני שהגיע האולימפוס של נגיב לחר על כס המלכות ולשוב את מצרים, החל פארוק מתכונן לנסיכה. אגנית ה תענוגות המלוכותית, מחרוטה, קיבלה הוראה להתכונן להפלגה; משרתי החי צר החלו אורזים למעלה ממאה מזוודות עם החפצים אשר המלך רצה לקחתם לי גלותו. משהקיפו יחידות משוריינות ו חיל רגלים, בפיקודי האישי של מוחמד

נגיב, את ארמון ראס אל-תיך, היתה בידי קציני המשמר המלכותי פקודה לא להתנגד. מבעד לגדר המקיפה את גינות הארמון המטופחות, אפשר היה לראות את המוח המלכותי הפרטי המהווה חלק מנמל אלכסנדריה. עוד בשעות הבוקר החלו המוני תושבי מתחכים ביניהם על צדדיו השליליים והחיוביים של המלך.

כאשר התקרבה שעת האפט — שש אחר הצהרים — בה היה על פארוק לעזוב את אדמת מצרים, הגיע מספר הנוכחים לרבות, האוירה הלכה ונמתחה לקראת השיא הרמטי

לקהל דום, עיניים לחות

לא היה כמעט איש אחד שלא זכר כיצד נתלו כל התקוות בעלם הצעיר והיפהפה, שעלה על כס המלוכה המצרית בשם פארוק הראשון. איש מהם לא שכח כיצד, עם כל מאורע חשוב או פעום, יצאו ההמונים לרחובות להריע ל"מלך מצרים והסודאן". כשהופיע פארוק, כמה דקות לפני תום המועד, פסקו כל היוכוחים וההתלוצצויות, דממה מוחלטת השתלטה על ההמון עד כי כל נקישת נשק משמר המלך על המזח נשמעה ברחוב. המלך ולחיו החליפו הצעות, סירת הגוץ המלכותית פילסה את המים למחרוטה שהעלתה עשן מארובתה הלבנה, כאשר, כעבור כמה דקות, החלה האנייה הלבנה נעה בכיוון פתח הנמל, עמד הקהל דום כשעיניים לא מעטות לחות מזמעות.

אולם למאוזני רדיו קהיר ניתנה למחרת תמונה אחרת במקצת: בתיאור הנלהב של המהוה, תוארו אלפי הצופים כמריעים לצבא ולמפקדיו, שהצילו את העם מעריץ אכזר. כי



א כרי שפרי. קצינים אלה שראו בצבא כלי שפל בידי פארוק, מרדו. משמאל לימין: בריגדיר טייז טאהא, גיבור פאלוגיה; גנרל אד סאדק, מפקד חיל המשלוח המצרי באי וגנרל מוחמד נגיב.

הכללי ומפקד

כן מונה ראש חסר-ערך מאחר ערבותו בחיים יכה של הוופד יב של קצינים לבלות את "הגנרל נגיב

לקרוא ראש מדינאי חזיק יניים המצריים. למלא את רצון הלה אשר מינו

ונגו של הרוון חודש. כי ביום להקים ממשלה

איש לא הצטער. כאשר עלה פארוק לכס המלוכה בגיל 16 היה אליל עמו. כאשר, לאחר 16 שנו שלטון רקוב הוגלה מארצו עלידי הצבא לא הצטער כמעט איש למראה המלך הפונה לגורל אפל

שעה אחת אחר חצות

לחדשות ומאורעות עיתונאיים יש בדרך כלל, תכונה בלתי אהודה: להתרחש דווקא בשעות המשונוות ביותר של הלילה, להעמיד את מצפוננו של העיתונאי בנסיון מטרדי. עיתונאים קופצים ממיטות חמות בליל חורף קר, ממהרים להשיג "סקופ" עיתונאי,



שרמה ארזי ותכנית קריית ירושלים
קבוצות מחלתית ניפחה שגוען גדלות

אינם זוכים בשל כך לפרס גובל. הם ממליצים בשם מי הופיע בשעה אחת אחר חצות אים את תפקידם. אך אין חסר גם סוג של... במלך יפו. עיתונאים אשר פצצו האטום הקטלנית בירי... תר אינה מסוגלת לדגוג את חושם המקצועי בשעות הקטנות של הלילה.

הממשלה

החותרת: 'יהיה טוב'

בשבועון מצויר שחיצי הופיעה קריקטוריה. כותרתה לא היתה ישראל והקריקטורה גם לא היתה מכונת אליה. בכל זאת התאיימה בקריקטורה: קומת-קרקע מפוארת של בניין ממשלתי עשוי שיש, עמודי קישוט ב' סגנון יווני, אריות-ענק לצדי הכניסה. על קומת הקרקע, קומה שנייה, צרף עשוי קרשים ישנים. הכותרת: "התקציב לא הסי-פיק".

במערב ירושלים, גלוי לעיני זקפי הלגיון בבית. גילה מצד אחד ונביסמואל מצד שני, ניגשה ממשלת ישראל לביצוע שגוען הגדול הפרטי שלה בהלך-רוח, שהספיק להחפך מסורת. להתחיל בבילוי אפשרי, לספון על נסים לאלהים בסיומו, הוכרו "פה תוקם קרייה".

וועדת הקרייה, עם מרדכי שטנר ושלמה ארזי בראשה לא טרחו לחכות לאישורו של תקציב הפיתוח בן 115 המיליון עלידי הכ' נסת, שמתוכו ביקשו שתים ורבע מיליון ל"י לביצוע עבודות השנה. הם הזדרזו להפ' קיע 1700 דונם, לנסוע 7000 עצים, אלפי שושנים, להקים 18 בניינים ארעיים ולהניח יסוד לשלושה בניינים קבועים. הבניינים ה' ארעיים, שעשרה מהם מיועדים למשרד החוץ, הם בלוקונים ארוכים בני קומה אחת. הקבר עים, הם ארמונות בני 105 מטר אורך, בעלי 300 חדר כל אחד, מצוידים בקירות דיקט ניידים שיאפשרו התקנת אולמות או חדרים קטנים על פי הצורך, מותאמים למיניס-טריונים לאוכלוסיה של ארבעה מיליון. תוכנית של 135 אלף עצים, גנים מפאירים לקב' לות קהל רשמיות, בית-נשיא במרכז, מחובר בדרך פרטית לבניין הכנסת המתוכנן, מש' לימים את התמונה.

מסיבת מין וברירה. רבים מעיתונאי ירושלים שהוזמנו להסתובב בשטח, לחזות בעבודות הבנאים והנגנים, יצאו עם טעם רע בפה. שמות רבים צצו במוחותיהם. היו אלה שמות גדולי ההיסטוריה שהנציחו את שמותיהם בשיש, הורידו אגב זה את ארצו תיהם תהומה בחובות ששקעו בהם כדי לב' נות את הארמונות. ההבדל הקטן המכריע:

בז: באותו שבוע הודיע עורך-הדיון אהרן חוסריישי כי יזמן את עורך העולם הזה כעד במשפטו של קצין-הים אנון שסמפפר, שנאשם כארצא, למות שלושה מלחים. יש' ראלים בשעת טבעתה של א/ק בסדה לפני שנתיים. שיחיה העולם הזה גבו אז את העי' דות הראשונה מפי הניצולים, עדות הסותרת בכמה נקודות את עדותם כעבור שנתיים.

הפעם המנצח בשיש הוא קבצן, פושטיד מקצועי.

תחת מטר השאלות שהומטר עליו במסיבת המין והבירה השכלי שלמה ארזי לענות לש' אלה הנשנית בדבר התקציב בתשובות שטי-פלו בעיקרן בעצי גוי ושכלולי בנייה. הת' ברר חיש, כי הילד ישראל המחונן, החל בו' נה ארמונותיו עוד טרם ידע כמה, ואם בכ' לל עומד לרשותו כסף. בשעה ש-40 אלף איש בארץ יושבים עדיין באוהלים, החלו בו' גים בניינים מיניסטריונים, "סטנדרטיים" בעלי 300 חדר, השתמשו לצורך זה במקום חותמת בנקאית מוסמכת, בחותמת יותר זולה, תו' צרת הארץ, המחתימה על חלום את המלים "יהיה טוב!".

כשנלחץ שלמה ארזי לקיר עלידי שאלות העיתונאים, בכמה יעלה הצעצוע בכל זאת, הורה באמת: "אינו יודע ואינו יכול לדעת. עלימנת לחשב את מחיר הקרייה המושלמת כמו שהיא מופיעה כיום בתוכניות, יודקק לחבר מומחים ואדריכלים, שיאכל את כל תקציבו של ארזי לשנה שלמה.

נמלים

עוד 12 מחכות

שבריהן של חמש אניות שטבעו משך 12 השנים האחרונות במל חיפה ובמפרץ מסכנים את תנועת האניות במל. משרד התחבורה החליט לשים קץ לסכנה, מסר לחברה בת של החברה הכלכלית הלונדונית את הזכות להוציא תוך שנתיים שברי ארבע אניות (החמישית, גוצ'וס-ארמן, שייכת לבעלים תורכיים) מה' נמל ומהמפרץ. התמורה שמשרד התחבורה מקבל עבור 20 אלף טונות הגרוטאות, ששוין נאמד בחצי מיליון לירות: 80 אלף לירות.

החברה תעסיק 20 אמודאים (בשכר של 200 ל"י לחודש), תפיק את הגרוטאות בקיץ ובשני הקייצים הבאים (בחורף אין האמודאים יכולים לעבור במפרץ הפתוח).

מקור ראשון לגרוטאות תהיה פטריה, אניית העולים שטבעה בהתפוצצות. היא תח' תך מתחת למים גושים גושים (של 100—200 טון), תפיק תוך שנה כמעט 8.000 טון. האנייה הבאה בחור: פניקס, שהוטבעה על ידי מוקש שהוטל ממטוס איטלקי. גרוטאו' תיה של פניקס תופקנה לפי שיטה מקורית: חורי האנייה ייסתמו והמים יישאבו מתוכה. אחר תושט האנייה ותפורק מעל המים, בה' פיקה כ-4.000 טון גרוטאות.

לאנית הדלק אמפייר קרוס שעלתה באש כאשר מלחים שיכורים הדליקו (היא בערה משך שבוע שלם) מצפה גורל טוב יותר. ייתכן מאד שכאשר תושט ותתוקן תהיה

פריקת 12 האניות האלה, העולה להסתיים רק בקיץ 1957, לא תאמר החברה נואש. יש לה תכנית ארוכת-טווח: מרכז לניצול גרוטאות שברי אניות במרחב כולו.

הווי

"שילכו לתקן ועליי'!"

רבי נחום (נחום) וינשטיין הוא היום בן 71. סימנים לכך אפשר למצוא בוקנו, בו זורקו כמה שערות שובה, או במצחו חרוש הקמטים. בשום פנים אין גילו ניכר בדידו למשל, שהן כיום יציבות לא פחות משהיו לפני כחמישים שנה כאשר רבי נחום, יליד ירושלים, ירד אל חולות תל-אביב-יפו. רבי נחום הוא מוהל-פירוש הדבר: הוא מכניס כל בן זכר הנולד ליהודים, ערבים, או כל מי שבוחר בכך, בביתו של אברהם אבינו, או אבי כל מי שבוחר בו.

ראשון 33 אלף הנימולים, מעשה ידיו של רבי נחום, הוא בן מנהל גמנסיה הרצליה רופא הדסה, הדייר נחום בוגרצ'וב, ששמו נשקף ראשון מדפי עשרת הכרכים העבים המכילים את שמות נימולי רבי נחום. אין רשימה זו כוללת אלפי ערבים, בריטים ובני לאומים אחרים שנימולו מתוך דאגה לכרי' אותם המינית.*

120 זכרים לחודש. עד שנת 1937 שלט רבי נחום בכיפה שלטון יחיד, הקיף איזור יישוב עצום, בו קידם כל תינוק נולד 'בסכין שלופה. מנגנון שלם של חובשים התפרנס גם הוא מניתוחיו של רבי נחום. באותה שנה החלו להגיע בזה עחר זה עש' רות מוהלים מקהילות אירופה, ביקשו לחלק ביניהם את פרנסתו של רבי נחום.

נחום וינשטיין עצמו שנהג תמיד בהבנה סוציאלי, (במקרי קשים במיוחד חיתר אף על כל תשלום שהוא), הסכים לחלק את חודש עבודתו עם כמה מוהלים. תפוקתו ירדה פלאים. ב-120 זכרים לחודש, שהיו דבר רגיל ביותר בשנות הפרוספריטי הטובות שקדמו למבול המוהלים שירד מאירופה, נהגו עתה מזריזות סכיני 20—30 בלבד.

הסכנה לחיסול מקור הפרנסה גברה והל' כה. נמצא פתרון: שבעה מוהלים התאחדו, יסדו אגודת מוהלים תל-אביבים שדאגה להשיג מונופולין על כל בתי-החולים ליל-רות בתל-אביב. האגודה הצליחה. מנהלי בתי-החולים דרשו מהם רק דבר אחד: תעודות סימוכין, חתומות עלידי הרבנות הראשית. את השאר הניחו לשבעת המוהלים להם היתה פרנסה רחבה בעיר שמספר הל' דות בה הלך וגבר עם ריבוי תושביה. על ידי סידור פנימי שנקבע בין חברי האגודה,



איש "העולם הזה" פאול גורדמן מעיר * קנאת עיתונאים לא הרבתה אמת

הגיע תורו של כל מוהל, אחת לתשעה שבועות, בכל בית-החולים.

בינתיים הגיעו מוהלים רבים אחרים. תל אביב עצמה קלטה כחמישים מוהלים שהע' דיפו לעסוק במקצוע הנוח והמשתלם הזוכה לרוב בנדיבות לבם של הורי זכרים מאור

* המילה היתה נהוגה במצרים עוד לפני אברהם אבינו ועד היום היא מבועתת עלידי הקופטים המצרים-הנוצריים. מלבד סמל של סכני בגרות אצל שבטים פרימיטיביים נח' שבת המילה גם כאמצעי בריאותי למניעת מחלות-מין.

ראויה לשימוש כאניית דלק במקום להפוך גרוטאות.

האניה הרביעית: אניית-המשא אמפייר קומורייד שטורפה עלידי צוללת איטלקית בשלהי מלחמת העולם השנייה.

אין החברה הכלכלית הלונדונית חושבת לסיים את פעולותיה ב-1954, אחר פריקת אניות חיפה בצפות לה 12 אניות טבועות נוספות הפזורות לאורך החוף. וגם אחר

* מימין, אווז תצלומי העולם הזה, סגן פרקליט המחוז אליעזר ליבסון ושופט ה' שלום הראשי אליעזר מלחי.

ואמנם פקחו הבאים אל בית אלחטף את עייניהם לרחושה, סרבו להאמין שכלישיית דל כרהב, הצלית להעביר אנשים בשלום מקפריי סין לרודוס בעונה הרתסכנות זו. אחר ימי סוירים מעטים באי, נטשו הימאים את מארחיהם ורהב יצאה שנית אל המרחב הימי — הפעם בדרכה לנמל הבית — חיפה.

הארץ

אין, (לסיעת סנה) הזכות — אמר בן אהרון — להתרעב בענייני הקיבוץ (חיפה).
יצחק דוידסון, תל-אביב
מצב העניינים אינו משיבוע.
ב. שיטתית: העבירה (של בודינגר) ב מהותה אינה לילית (על המשמר)
ש. שרונים, תל-אביב
בוודאי שלא. אצלנו נעשים דברים כי אלה לאור היום. ...

ת'אטרון

דרך השבע עדיך

באומנות ישנם כמה סוגי ילדים. ישנו ילד הפלא שהוא כל כך פיקח, כה גאוני ומושי, עד שילדותו מעוררת חשד רציני, לרוב בלתי מתקבלת על הדעת או משעממת. ישנו גם הילד הרגיל, המגיע אל הבמה דרך עטו של המחזאי, שבעיותיו מעוררות עניין בצופה המבוגר, וילדותו האמיתית מעוררת אמון.

הסוג השלישי שאינו משעמם או מעורר חשד, אך אינו מעורר עניין רב, שייך למחזה זהו של הצרפתי אנוריי (בני המיניסטר) ביראבו, תפוקתה האחרונה של הבימה.

ילד חשוף-כרכים וילדה שלא הגיעה לפרק המקיימים לתומם יחסי מין פוריים הם מן הדברים שאף הצרפתי הפשיההליכית ביותה, עלול לראותם כילידי בעייה ותנאים מסוימים. הבעייה והתנאים ישנם במחזה: הורים אנוכיים מצד הגבר הילדותי, יתמות אומללה מצד הספקאשה מתגלים במחזה כ- גורמים חברתיים להריון אינפנטילי. דבר שי אינו משכנע שמקומם של בעייה, תנאי חב רה וילדים העושים משהו הנעשה בדרך כלל אחר תקופת ההתבגרות, דוקא על במה. כי מלבד הספור העלול להכות גלים בקהל אם תעשה הנהלת הבימה את מה שעשה השבוע קולנוע תל-אביבי (מטעמי צנוורה) — תלית



עדה טל ואברהם ניניו ("אמא טבע")
גבר ילדותי, ספאקאשה

שלט "רק למבוגרים" — אין במחזה דבר המצדיק את השלט. וגם את מה שיש אפשר בנקל לסכם תוך דקות ספורות, לחלף על עשרות דושיחיים ממושעים בחלקם ע"י ילדים, בחלקם ע"י מבוגרים, ללא הבדל ניכר. "אמא טבע" מגוררת בקומדיה קלילה. פשטותה מעשעת קצת, אך אינה אומרת או מראה דברים רבים, אותם כדאי לראות או לשמוע בתיאטרון דווקא מה שאין כן לגבי ההצגה עצמה. אברהם ניניו (העולם הזה 768) עשה עבודת בימיו נקיה, פשוטה במחזה עצמו, אך לא בלתי מאלפת: צעירים בתפקיד צעירים ומבוגרים בתפקיד קשישים, בדרך השבע עדיפים על סדר הפוך, אותו קיימה הבימה שנים רבות.

שונים להגיע לרודוס ונסינון לא עלה יפה גם הוא.

השבוע השיג את מטרתו נסיון רביעי ש"היה הנועז מכולם. סירת "זבולון" רהב (העולם הזה 767) בת 13 הטון משורת על-ידי שמונה צעירים חניכי האגודה הימית, הגיעה אל חופי רודוס.

לכר מקרה. קרשים. עוד בנושב על מפרשיה המתוחים של רהב הרוח הראשוני נה מעבר למפרץ חיפה, היה ברור למפקדה גבה-הקומה, יוסף עובדיה (עובד), 24, שבי עונה רבת סערות זו יכבד על רהב להשיג את מטרתה. ואמנם התגלתה הסירה היש מהר כבלתי מנוסה בימים סוערים. מפרשיה המאוננים היו פגומים כשלעצמם וחדרה הי אחד ("הסלון") הוצף מים מדי התרומם כל גבוה מן הממוצע.

האנשים, אשר לחלקם היה זה מסע ראשון מסוג זה, חשו בסכנה, לא התלהבו, בתחילה, במיוחד לתוצאות העלויות לנבוע כמנה. הם בקשו קרשי הצלה לכל מקרה. אך עובדיה הזכיר להם מיד את מקצועם. בהסבירו להם שבלי הספינה לא תתכן הצלחתם, כיוון את עירות האנשים לתפקידיהם בספינה, כמר קום לחששות על סכנה.

זמן קצר אחר ההפלגה מקפריסין פרצה סערה שהיתה מן הרגילות ביותר באזור זה, אך לישראלים נראתה כלא פחות מהוריקן. רוח איומה השתוללה במהירות עשרות מילין לשעה, טלטלה את רהב לטוללים עזים, שי הזכירו לאנשיה את גורל שלוש הקבוצות שקדמו להם.

עובדיה גילה את כיבת כשלונם העיקרית של קודמיו: הפלגה בחרטום מופנה לרודוס, נגד הרוח, התמדה בכך מתוך פחד בלתי מובן לשנות את הכיוון. בבקשו למנוע את אשר אירע לקודמיו, ולקיים את הנדר שגדר לא להפעיל את המנוע, להפליג בעזרת המפרשים בלבד, כיוון עובדיה את חרטום רהב אל חופי תורכיה, לשם המשך ההפליג כי זיגזגים אינסופיים, התאים את כיוון ההפליג למצבי הרוח, תוך התקדמות איטית ביותר אך בטוחה. הלילה האחרון היה הקשה והמסוכן מכולם. מראה הים הזכיר לאנשים גיית כביסה. רוח צפונית-מערבית השתוללה, שלחה את הסירה במירוץ שנים על פני הגלים, אילצה את המפרשים לצמצם את המפרשים עד מחציתם. לבסוף, כשהמים כי תוך הסירה הגיעו עד לחצי גובה הספות כי סלון, הגיעו שמונה צעירים ישראלים תשו

תודת האומה

חייל במילוי תפקידו

שני חיילים דפקו בדלת משפחת מרקוביץ הירושלמית. השעה היתה הבע אחרי חצות במוצאי-שבת, וההודעה היתה קצרה: על אהורים לבוא מיד לאחד ממחנות הצבא, משהו קרה לבנם. יותר לא ידעו החיילים. יוסף מרקוביץ, 16 לפי ההודעה הרשמית, 16 ושבוץ לפי הוריו, השתתף בקורס גנ"ע אישם בארץ, היה צריך להפוך מ"כ ביום הראשון הבא. הוא טבע בבירכת השקאה בקרבת מקום הקורס. התברר שיוסף התרחץ יחד עם כל הקבוצה.

במחנה הצבא מסרו להורים השכולים וגו עצליים ובגדי אמונים, צירפו לזאת נחמה



אמו ואחותו של יוסף מרקוביץ * עוצרות את ההלווייה
חייל בחי"ם, חייל במוות

כז יוסף נפל כחייל במילוי תפקידו וכי יקבלו את גופתו ביום השני, בשעה 11 בירושלים, שם ייקבר בהר-הרצל כיאה לחייל. **האב צעק. חכם.** היום השני הגיע, ואחו גופת יוסף באיתור של חמש שעות. את ההלוויה, שיצאה על שלוש מכוניות-משא צבאיות, השגיח חיש הוראה רשמית לקברני חברה קדישא: לקחת את המנוח להר-מנוח חות, בית העלמין לאורחים, ולא להר-הרצל, מקום קבורת החיילים.

תגות ההורים למכה הנוספת היתה פשוטה וברורה: האם זרקה את עצמה לפני המכר ניה שהסיעה את גופת בנה, האב החל צועק חמס. ההלוויה נעצרה במערב ירושלים, עמדה שם יותר משלוש שעות, נתנה שהות לרוחות סוערים להתחמם עוד יותר.

עמדת הצבא, שהגיעה אותו לסרב לתת כבוד לגדינעי שנהרג במילוי תפקידו לפי הודעתו שלו, מתוך מסגרת שנוצרה עבור נערים בגילו, היתה סתומה. אך קרוב לשעה שמונה בערב הגיע אישור משלטונות הצבא מחוז לירושלים והיענות לדרישת ההורים: יוסף ייקבר בהר-הרצל. בחפזן צורפה כיתת אש להלוויה, מאישם הוציע קצין שידע לדבר עם ההורים השכולים כפי שצריך לדבר עם הורים שכולים.

הסובל העיקרי, מלבד ההורים, היה הגד יע, שמוליבש רודף אותו לאחרונה בהי כנסו לכותרות העיתונים מעל לבשויות בלתי-משמחות, אף כי מפקדיו הראשיים הם מן המעולים ביותר.

הים

מסע תלאה נועז

כאשר לפני שנים מספר ניסתה ספינת בית-הספר הימי בחיפה, וולדורה בת 70 הטון, לעבור את אזור הגעש הימי של קפריי סין—רודוס תקפה אותה סערה נוראה. אני שי הספינה עשו מעשה בלתי-ספורטאי בהפ עילם את מנוע הספינה. וולדורה לא סמכה יותר על מפרשיה, הפליגה בעזרת המנוע נגד הרוח. היה זו מעשה בלתי מחושב: הספינה לא הגיע לרודוס, מאחר שתורנה לא התווק מעמד, התמטט ונפל. שתי ספינות אחרות, ארלוורוב ("הפועל"), ואופק ("זבולון") בנות 23 טון כל אחת, ניסו גם הן בזמנים

* לפני המכונת.

שרים. האגודה טענה שאין בה מקום לחברים חדשים, סרבה לקבלם.

הרבנות הראשית בחרה בדרך הנוחה ביותר, אך למעשה גרמה במישרין למרידות ושנאה בין עדת המוהלים: היא העניקה תעודות כמעט לכל דורש מוסמך, ואותו זמן לא שכחה לציין שאין היא מתערבת בסכ סוך שבין המוהלים המאוגדים והבלתי מאוגדים. רוב המוהלים החדשים נכנעו, יצאו לחפש פרנסות מהילה באזורים פחות צפוי פים במוהלים. אחרים לא נכנעו, בחרו את נוחיות העיר, נשארו בה, יצאו במלחמה גלויה נגד האגודה.

אחד מהם, ישראל רוטרמן, 32, נקט בשי טה שהעמידה את אגודת המוהלים בפני עובדה קשה. הוא הדפיס לעצמו כרטיסי ביקור טובי תואר, חדר בעזרת נימוסים מוצ

לחים לחדרי היולדות בבתי-החולים, בהם קויים תור האגודה.

חפז. פרנסות בעולם? יום אחד בשבוע שעבר, הגיע רוטרמן לבית החולים תל-אביבי ליולדות של הד"ר יצחק פרויד. בפנים חיכו תינוק בן שבעה, כמה אורחים שבאו לשאת לחייו. האורחים חיכו וחיכו, לבסוף הציצו החוצה, ראו דרך החלון דרמה תחת מתחוללת. שני גיבוריה היו מוכנים לטרף זה את זה. צעקותיהם הגיעו לאזני רבים, פערו פיות של כמה תינוקות שהצטרפו לשמחה, שלחו כמה שוטים מתחת המשטרה השכנה למנוע תיג רות ידיים.

לבסוף הכריעה היולדת בהודיעה שהיא הזמינה את רוטרמן, שאין היא מתעניינת בסדרי אגודות. שבעה המוהלים בקשו לדא את המרד, שיגרו משלחות אל מנהלי בתי החולים, תבעו מהם להקפיד לנעול את שעריהם לפני מוהלים בלתי מאוגדים. אמר רבי נחום וינשטיין: "מה הם מחפשים לעצמם פרנסות קלות? ילכו לתקן נעליים, ללמד תורה או לתפור חליפות, חסר פרנסות בעולם?" תגובת רוטרמן וחבריו היתה שווה, תבעה את אותם הדברים, כמעט מלה במלה.

האון גנבים

ביום בהיר אחד בשבוע שעבר הופיעו כי ככר דיונגוף אשר בתל-אביב כ-35 שוטרים, כשבידיהם כלי נגינה. הם עמדו באמצע ה ככר, החלו מנגנים את שירי הלכת והשירים החלוציים החביבים על הקהל.

לא היתה להם כל כוונה מיוחדת, אלא להערים מעט את החיים על קהל העוברים והשבים. ואמנם, קהל גדול של ילדים ומבוגרים גרים התרכז סביבם, האוטובוסים האישו את מהלכם, נוסעים סקרניים מתחו את צוואריהם כדי לראות במה העניין.

אולם איש לא האמין שאפשר לנגן באמצע היום בככר דיונגוף בתל-אביב ללא סיבה מיוחדת. העוברים והשבים שפששו בזכרונם, תהו אם לא שכחו איזה יום תג או מאורע ציבורי אחר. "אולי זה מפעל הפייס?" שאל גבר זקן. אחרים חשדו שהמשטרה אוספת תרומות למפעל פרטי משלה.

בין הקהל עמד ייגאל מוסינזון, קצין ה משטרה, בתלבושת אורחת. ניגש אליו ילד, שאל: "אדון! למה הם מנגנים?" אמר ייגאל: "השוטרים תפסו היום המון גנבים, אז הם שמחים!"

הקוייקרים באים לארץ

שאינם מאמינים בכלל בקיומו של אלהים, ואין הדבר פוגע במאומה בחברותם בכת. כי הכת מוסרת את כל ענייני האמונה למצפונם האישי של הרעים עצמם, ללא שום כפייה. גם תפילות אין לרעים. במקומן יש להם „אסיפות דכמה“. מקול האספה הוא ב ת פשוט, ללא כומר, אסיפות ופולחן קבוע. הקוייקרים יושבים בדממה גמורה, שקועים קמים באסיפה, מודיעים שהחל מעתה הם רואים את עצמם כאיש ואשה. שום כומר אינו משתתף בדבר. כל הנוכחים מסייעו ומדבר כלל העולה על רוחו, אפילו בשפה זרה. האסיפה כולה תלויה ברוחו של הרוחני.

אדם המצטרף לכת אינו נימול, אינו נטבל ואינו עובר כל טכס אחר. הוא פשוט מודיע על רצונו להצטרף, לשוחח עם משלחת של קוייקרים המבהירה לו מה פירושה של חברות. גם הנשואים הם ענין ללא טכס: הרע והרעה קמים באסיפה, מודיעים שהחל מעתה הם רואים את עצמם כאיש ואשה. שום כומר אינו משתתף בדבר. כל הנוכחים חותמים על תעודה, ועם זאת מסתיים הטכס.

הגנרליסיו קיבל משלחת

כיום ישנם כ-110,000 קוייקרים בארצות-הברית, 20,000 בבריטניה וכ-20,000 בשאר הארצות. שיתוף הפעולה ביניהם רופף, והוא שיתוף של רוח, ולא שיתוף של ארגון. גם בכל ארץ מאורגנים הקוייקרים בצורה רופפת, כשהמונין העליון בכל מקום הוא „האסיפה השנתית“. שיתוף הפעולה העיקרי הוא בין אסיפות אלה.

השפעתם של הקוייקרים עולה עד אין שיעור על מספרם. אפשר להשתחאות איתה רק להשפעת ההתישבות העובדת בארץ בעבר, שעה שכיוונה למעשה את ענייני היישוב אף כי אנשיה היו מיעוט קטן. זוהי השפעה של התוקף המוסרי העצום של המופת האישי.

הקוייקרים מפיצים בכל מקום את אור האחוה בין אדם לאדם, בין כושי ללבן, בין יהודי לגוי. בזירה הבינלאומית הם מטיפים לשלום לאחת עמים ולהתנגדות למלחמה. ב-1917 ארגנו הקוייקרים בארצות-הברית ועד לסעד לפי האומדן הצילו מרעב כחמישה מיליון נפש בבלגיה, בגרמניה וברוסיה. בריית-המועצות הרמה תחילה את מע' שהם על נס. אולם באנציקלופדיה האחרונה קבעו הסו' בייטים שהקוייקרים היו מרגלים אמריקאים — דבר שלא מנע בעד סטאלין לקבל, לפני כמה שבועות, משלחת של קוייקרים שבאה אליו כדי לתת בין המזרח והמערב. היתה זאת המשלחת האליה כחידה שנתקבלה על-ידי הגנרליסיו הסובייטי בשנים האחרונות.

במלחמת העולם השנייה נהגו הקוייקרים באותה דרך, הצילו, בין השאר, אלפי יהודים ממחנות ההשמדה. אפילו אדולף היטלר לא רצה לריב עם כת מנוהה זו, אשר איש בעולם אינו יכול להימנע מלהעריצה.

תנועת נוער אמיתית

הרעים, שהתחילו את דרכם בימי ג'ורג' פוקס כתנועת נוער אמיתית, שהיתה מורכבת כמעט כולה מנשואים צעירי רים שהיו מוכנים לשבול למען האמונה בחיים טובים יותר, החלו בשנים האחרונות להתלכד מחדש בכל רחבי העולם מתוך אמונה שהגיעה השעה להגברת פעולתם למען השלום, האחוה והשוויון.

הכריזה האסיפה השנתית של הרעים הצעירים בפילדלפיה, בירת פנסילבניה, מרכז הרעים: „אין אנו יכולים להשלים עם המצב הקיים... עלינו להתקדם וללחום כדי לעשות את המוטל עלינו לחיסול גורמי המלחמה. גורמי השנאה הגזעית וכל איהשויון בין האדם לאדם. זוהי מטרת אגודת הרעים בעתיד, וברור שתמיד זה תלוי בחייהם הרוחניים של חברינו הצעירים כיום...“

פנסילבניה היתה המדינה הראשונה באמריקה שביטלה את העבדות. כל העבדים שברחו מבעליהם היו משתדלים לברוח למדינה זו, שם מצאו מקלט ושיווין. היתה זאת רק אחת הפעולות למען הנדכאים. קוייקרים אחרת, אליזבת פריי, גרמה להפסקה בבתי-הסוהר הבריטיים. היא נקראה „מלאך בתי-הסוהר“, אחרי שהחזירה לציבור את הרעיון, שהפושע אינו אלא חולה שהתברר חייבת לרפאו ולחנכו. גם בריפורמה של בתי-החולים למשוגעים היתה יד הקוייקרים מכרעת.

הפעמונים לא דינדרו

הקוייקרים אינם כנסיה מאורגנת כשאר הכנסיות. אין להם תפילות ואין להם כמרים. מאז הווסדו השתדלו הרעים להיות מסודר חי, ללא אמונות גזעיות וללא טכסים. הם רצו ברוח חדשה בין אדם ואדם, והקוייקריות היא דרך בחיים. אין זו אמונה לשעת תפילה, אלא אמונה לחיי יום-יום, לחיי האדם ולחיי העמים.



ג'ורג' פוקס
בן האדמירל סרוב להשבע

יסוד האמונה הקוייקרית הוא שלכל אדם, „אור פנימי“. לכן אסור בשום פנים לקחת חיי אדם, והקוייקרים מסרבים להתגייס לכל מלחמה ואף מתנגדים לעונש המוות. בימי המלחמה הגייסיו כמה קוייקרים כחובשים וכנהגים אמבר' לגסים, אולם רובם דחו גם צורה זו של גיוס במדים, התי גייסו בשירות האגודה לפעולות סעד משני עברי החזית. הקוייקרים מרימים על נס את חייו של ישו הנוצרי בשל בשורת האהבה שהיתה בפיו, אולם אין חובה לחברי הכת להאמין שישו אמנם היה בן אלהים. מכיוון שבכלל אין אמונה קבועה לרעים, וגם התנ"ך אינו בעיניהם ספר קדוש אלא ספר שיש ללמוד ממנו, ישנם כיום קוייקרים

השבע באו לארץ חברי כת הקוייקרים מכל חלקי העולם, שיקימו כאן מחנה עבודה, בו ישתתפו גם מספר ישראלים, יהודים וערבים. אולם אין אלה הסגנונות הראשונות של הכת בארץ. זה מכבר פועלות בארץ שתי חוליות: זוג אנגלי ומהפכן מכסיקאי, הפועלים בעיר העתיקה, בעכו; חוליה שנייה הפועלת בכפר הערבי טורען, ליד נצרת. חוליות אלה באו הנח, לפי זכיון ממשלתי מיוחד, אחרי שאנשי הכת החלו פועלים בארצות ערב להקלת סבל הפלי-טים. לפי חקון עתיקיומין של הקוייקרים, אין הם פועלים בצד אחד של החזית מבלי לתרום את תרומתם למען הסובלים גם בצד השני.

אף כי הקוייקרים הם אחת הכתות הדתיות האחרות ביותר בעולם, יודע עליהם הקהל הרחב כמעט ולא כלום מה היא הכת? כיצד נוסדה? כיצד היא פועלת?

„אל תרעד מפני אדם!“

באחת האניות הרעועות ביותר שהביאו מהגרים ליבשת אמריקה, הגיע ב-1671 אדם בשם ג'ורג' פוקס לאמריקה. שוליה של סנדלר וסוחר של אריגים, הרגיש פוקס קריאה פנימית לפעול למען אלהים. בזה אחר זה פנה לכל הכנסיות, אולם התאכזב. לבסוף החליט שאין צורך בכנסיות ובכמרים, כי לכל אדם „אור פנימי“ המגלה לו את דבר אלהים.

באנגליה לא היו דעות כאלה האודות על הכמורה. פוקס נאסר שמונה פעמים, נפל קורבן לאלימות המונית. הוא בחר בדרך בה בחרו אחרים שסבלו בגלל דתם — הוא הגר למושבה הבריטית באמריקה הצפונית. אולם שם לא היה גורלו טוב יותר. בכל זאת המשיך להפיץ את תורתו. נאמניו של פוקס קראו לעצמם „אגודת הרעים“. אולם בפני העם נקראו בשם אחר. שם שהיה תחילה שם-גנאי אך הפך חיש מהר תואר כבוד. פוקס אמר לשופטו: „אל תרעד מפני אדם, רעד מפני אלהים!“ אנשיו נקראו, לפיכך, קוייקרים — לאמור: הרועדים.

גינטלמן צעיר ואסר בטעות

האדם הגדול השני של הרעים היה גינטלמן בריטי צעיר, בנו של אדמירל בצני הוד מלכותו. באותם הימים היו השוטרים נוהגים, כשהסורה להם הועסקות, לאסור כמה קוייקרים, כדי שהממשלה תוכל להחרים את רכושם, בעליה זו או אחרת. באחד הימים, כשהביאו לפני השופט כמה רעים שנאסרו בבית תפילה, גילה השופט לתדהמתו שבין הנאשמים נמצא אציל צעיר. הוא הציע מיד לשחררו, אך הצעיר סרב, נשאר עם רעיו. כך החלה דרכו של ויליאם פן באגודת הרעים.

כשמת אביו, האדמירל, נשאר המלך חייב לו כמה אלפי לירות. כדרכם של מלכים, לא היה לו כמה לשלם. הוא הציע לסלק את החוב על-ידי מתן זכיון לחבל ארץ ענקי ביבשת אמריקה. פן החליט להעביר את בני הכת לארץ זו, שנקראה אז, על שם אביו, פנסילבניה. שם הקים את המדינה הראשונה והאחרונה של כת הקוייקרים — מדינה שנשארה נוגמה יחידה במינה, אף כי לא נשאר בה עוד זכר לשלטון קוייקרי ואין היא כיום אלא אחת מ-48 המדינות של ארצות-הברית.

פן לא השתתף במלחמת ההשמדה נגד האינדיאנים. הוא כרת אתם ברית-שלום, קנה מהם את אדמתם בכסף מלא. ושלטון קרא לברית זו: „הברית היחידה שבעליה לא נשבעו ושלא הופרה מעולם“. הוא רמז בזאת על עקרון הקוייקרים, המסרבים להישבע, באמנם שכל אדם חייב לומר את האמת גם כשאינו נשבע באלהים.

מכל העולם

הפכו יחידה פוליטית אחת, ששום כוח בארץ-גטניה לא יכול היה לעמוד נגדה. הגנרל התקין הוא פיקה, אך אין לו הכש' רון הסבצי להתחבב על הבריות. ואילו אוויטה היפה ידעה בדיוק זאת. היא היתה דמונית בחסד. לא היה פועל במדינה, ויהיה אפילו רעב וחסר-חולצה, שלא היה מוכן לחוש לעזרת האשה הזאת, שלא היתה לה מטרה בחיים מלבד לשרת את בעלה. אדם ששמע את דברי אוויטה לא יכול היה לפק' פק בעובדה שלחואן פירון אין מטרה בחיים מלבד לשרת את ארגונינה.

כאשר כיבה השבוע חואן פירון את מגו' רת השולחן ליד מיטתה של אוויטה, כדי לבשר להמונים כי אוויטה היפה מתה (ממח-לת סרטן-הדם), היה קשה להחליט אם אבדה לעולם פוליטיקאית חסרת-מצפון, שקנתה לעצמה שמלות פריסאיות מהדורות שעה לעשימה צמל לענינים, לא אשה שהורתלה שהקריבה את עצמה כדי לשפר את מנת חלקן של האדם הקטן במדינה. קרוב לוודאי שהאמת היתה בשתי הסברות גם יחד. אולם דבר אחד בטוח: המדיניות העולמית אבהה את אחת הדמויות הרביגוניות ביותר, יפה פיה שידעה לקסום את לבו של האפיפיור, כשם שקסמה לקצינים בבואינוס-אירס.

לחון חיקו ממש. עדלי סטיבנסון קיבלה. ליתר יריבי המועמדות לנשיאות ארה"ב מטעם המפלגה הדימוקרטית חסר ה' קול האחד שקבע: קולו של הארי טרומאן החייכני, שלא בא כלל לוועידה. טרומאן אמר: סטיבנסון. ומכיוון שרוב חברי ה' עידה הם אנשים שזכו תלויים בעבר ושיה' יו תלויים בעתיד בחסדיו של הנשיא הנור' כחי, שעודו מחלק את המשרות, זכה סטי' בסיון באופן אוטומטי במינוי.

ארגוניתה קסם לב האפיפיור

כשנשא פנים אנגלי מדוע פתחה מדינות דקאט בתקופת בהן מלכי בה מלכות, השיב: „כשמולך מלך, שולטות הנשים. כשמולכת אשה, שולטים הגברים.“ משטרים של חואן ואויטה פירון היה פשר' רה בין שתי האפשרויות. חואן לא היה בובה בידיו אשתו. הוא היה גבר תקיף, בעל דעה. אולם גם אוויטה הבלונדית היתה כמוהה. הקולונל פירון, שהיה אותה שעה קצין צבא שהחל זה עתה מתעניין בפוליטיקה, פגש את אוויטה כשהיתה רק קדנית קטנה ובליתי-חשובה. קשה לדעת מי השפיע על מי. ידועה רק תוצאת הפגישה: השניים

אמנם ההמונים מאסו בפוליטיקאים המקצ' עיים מלוכלכי-ידיים נתנו לעדלי את הרוב הגדול ביותר לו זכה איפעם מושל באילינוי. סטיבנסון שלם מחיר יקר עבור בחירה זו. המחיר היה אשה קטנה ויפה, בת למש' פחת יצרני חלב, שנשא איתה לאשה קודם לכן. אחרי שילדה לו שלושה בנים העמידה אותו בבני הברירה: או פוליטיקה או אשה. אז הוכיח עדלי סטיבנסון שהוא קורץ מהחור' מר הנכון: בחר בפוליטיקה, התגרש מאשתו. **האצבע לא זזה.** כשהחלו הדיווחים טים מהררים מי יהיה מועמד בבחירות הקרובות לנשיאות, צץ שמו של סטיבנסון כמועמד כמעט אידאלי. אמנם, מעטים ידעו את שמו ממש, תחומי מדינתו. אולם משך שלוש שנות כהונתו כמושל אילינוי הוכיח סטיבנסון את עצמו כמחלל השחיתות, כדי פלוטט כובש לבבות וכאכל צלול.

סטיבנסון לא התלהב מכל העניין, סרב להזין אצבע כדי לזכות במינוי. הסיבה הי' תה פשוטה: בחירותיו מחדש כמושל אילינוי היתה בטוחה, ואילו בחירותיו כנשיא ארצות-הברית מפקפקת למדי, כשמתיצב מולו, כי מועמד רפובליקאי, אדם כה פופולארי כגנ' רל איינוהואר. אולם שום אדם נורמאלי אינו יכול להתחסס באדישות למועמדות הנופלת

ארצות הברית

השפן ויתר על אשה

כשהיה עדלי * סטיבנסון ילד קטן, הוזהר אותו אביו, בן למשפחת פוליטיקאים, לבל יעסוק בעולם פוליטיקה: „אל תתערב לעור' למ במשחק מלוכלך זה!“ אך לא היה כל סיכוי שהילד יודק איפעם לאזהרות. עדלי הקטן היה ילד בולט מזהיר לחלוטין, עדין וחסר-צבע. חבריו קראו לו: סטיבנסון השפן. השפן הפך עורר-דיון, עבד מפעם לפעם למען הממשלה. אולם נראה שהירושה הפרי ליטית היתה חבויה אי-שם בדמו: לפני שלוש שנים החליט פתאום להציג את מועמדותו ל' מושל מדינת אילינוי, מטעם המפלגה הדי' מוקרטית. מצעו היה פשוט בתכלית: לטהר מן השחיתות את אחת המדינות המושחתות ביותר בעולם, המדינה שנתנה לספרות ה' עולמית את אל קפונה מלך הגנגסטרים. ור'

* ולא אזלא, כפי שכתבו עיתוני הארץ. השם הוא עברי, והוא לקוח מספר דברי ה' ימים או פרק כ"ז, פסוק 29, המפרט את חלוקת התפקידים בימי המלך דוד: „ועל הבקר הרועים בשרון שטרי השרני ועל ה' בקר בעמקים שפט ב'ועדלי“.

סרטים

המכתב האדום

בשנת 1943, בעיצומו של הכיבוש הנאצי, הופק בצרפת אחד הסרטים הגדולים ביותר של כל הזמנים: "העורב". עלילתו נסבה על כפר צרפתי שתושביו מקבלים מכתבי הש"ס מזה אנונימיים, כתובים באותיות גדולות וג' סות, שבקציהם מצוייר עורב. כתוצאה מ"פעולות" "העורב" מתאבד אחד מתושבי הכפר, חיהם של אחרים כמעט נהרסים. כאשר ראו הגרמנים את הסרט המרתק, האכזרי הזה, קנו עשרות העתקים. הפיצו אותם באירופה תחת השם "עירייה צרפתית קטנה, קיץ עליזי כך להבאיש את שמה של צרפת בעיני תושבי שטחי הכיבוש שלהם; אולם העורב רק רומם את אמונת הסרט הצרפתי בעיני כל מי שראה אותו. ברם, שנים לאחר שחרור צרפת, עוד נחשד במאי הסרט, אנרייז'ור (מאנו) קלוז בשיתוף פעולה עם הגרמנים, לא הורשה לביים סרטים נוספים.

בשנה שעברה הוציאה לאור חברת פוקס סרט המרתק כמעט תמונה תמונה מן העורב. לא היתה זו גנבה קולנועית, כמובן, כי החברה האמריקאית שילמה בכסף מלא עבור זכויות ההסרטה מחדש, אולם כל מי שראה את המקור הצרפתי לא יכול שלא להתאכזב קשות למראה ההפרש העצום בין היצירה המקורית למוצר האמריקאי. משחקם המשובח של פייר פרנזי, פייר לרקלי, זייט לקלרק, מישלין פרנסיי ואחרים בסרט ה"צרפתי מעמדי בצל את מאמצייה של שארל בואייה, לינדה דארנל ומייקל רנו בתפוקה ההוליוודית, וכמובן שבימוי הנצחי של קלוזו מאפל לחלוטין על עבודתו הנקייה, אך השגרתית של הבמאי ההוליוודי אוטו לורנר פרמינר.

חשד על אחות. אפשר מאד כי לאלה שלא זכו לראות את העורב הצרפתי (והם, בארץ, מרבית הקהל) מצפה בהמכתב האדום עלילה מעניינת וממתחת. הפעולה מתרחשת הפעם בעירייה צרפתית קטנה, הרופא ה"ותיק בבית החולים המקומי, ד"ר לורנר (שארל בואייה) ואשתו קורה (קומסטס סמית), הצעירה ממנו בשנים רבות, מקבלים מכתבים בלתי-יחידים (שם "העורב" אינו נזכר כלל בסרט האמריקאי) המאשימים את האשה ביום יחסים עם רופא צעיר, ד"ר פירסון (מייקל רנו). החשד נופל על אחות קורה, מארי (ג'ורג' אבלין). לאחר מאסרה של זו פוסק לזמן קצר זרם מכתבי הרעל, אולם לזמן קצר בלבד. גילוי וסופו של הכותב באים בהפתעה.

אחד למוזיאון. חידושם של סרטים הוא חזון נפרץ. בין היצירות המפורסמות שצולמו פעמים אחדות אפשר למנות את ערובי החיים. שהשנה בלבד הוכנו ממנה שתי מהדורות: אמריקאית ואיטלקית; המלט; אוהל הדוד טום; המכשפה מפאריז. זכויות היצירות הללו אינן שמורות עוד, כיוון שמחבריהן מתו לפני למעלה מחמש שנים, ולאחר תקופה זו נכנסות הזכויות לרשות הרבים.

כאשר יצירה חדישה נקנית להסרטה מח"דש דורשת לעיתים החברה רוכשת-הזכויות להשמיד את כל העתקי הסרט המקוריים. כך נעשה ביחס לחייוס עולה, סרטו הגדול של מארסל (שערי הלילה; ילדי גן העדן) קאר

נה, שנקנה עלידי חברה הוליוודית ועותק לסרט אמריקאי טיפסי אהבים. אחד מתנאי ההסכם בין האמריקאים לצרפתים היה שכל העתקי היצירה המקורית יושמדו, פרט להעתק אחד שנגנו במוזיאון) דבר שגרם לסערה בקרב חובבי הסרטוב בעולם. בחווה הקנייה של העורב לא נכלל סעיף מעין זה, הסרט הצרפתי עודנו במהווה.

להבת ערב

יש לשער שמר גירלד דרייסדל אדם מתהלך בהוליווד בחופש, אף-על-פי שרבים יטענו, יש לשער, שהוא ראוי לעונש חמור ביותר, כיוון שכתב את התסריט להבת ערב. העונש הכבד ביותר שאפשר להטיל על אותו כתבן הוא ללא ספק גלות למזרח התיכון אותו תאר בצבעים כה (פשוטו כמשמעו) ורודים. המזרח האמיתי יאכזב את מר אדם קשות ויגרום לו, בלי ספק, ייסורי נפש רציניים. כי בעיניו של הסופר ההוליוודי המזרח הוא מפואר, ססגוני ומאכלס בעיקר נשים יפות שפניהן מכוסים (לעתים) ציפור דקיק ושקפוקן, וגופותיהן גם כן. כך תפרי רות שמלותיהן לפי מיטב האופנה הפלורידית



זינט קקרק ופייר פרנזי ("העורב"), מייקל רנו ולינדה דרנל ("המכתב האדום")

דאית האחרונה: משהו המאפשר הסרה מהירה של החלק העליון, פעולה המגלה מתחת בגד רחצה קצרצר הדוק היטב לגוף. זהו סוד התרחצותן התדירה של בנות המזרח בכל נאות מדבר הנקרים על דרכה, עובי דה שחיות הנגב בודאי שמו אליה את לבם בעת המלחמה.

פרט לפרטים אלה אין נותר הרבה בזכרונו של הצופה לאחר צאתו מן הקולנוע, וגם נקודות אלה מעסיקות אותו, אולי, שניות מספר בלבד לאחר המלה "סוף". יודעי אנג' לית יכולים להפיק הנאה נוספת מן הסרט: הסגנון המליצי (המבדח שלא במוזיק) של השיח, הופך את להבת ערב לקובדיה משעשעת.

אשר לעלילה, כיוון שהיא דומה במדה רבה לסרטים בגודל ונף הערבה ורבים רבים את רים, מיותר לחזור עליה.

אזימות בדמשק

שנת 1925. בסוריה מתחולל מרד נגד הצרפתים. בין שני המחנות, אדיש וקר ובעל פנים קפואות, מתנועע המפריי בוגרט. זוהי, במלים קצרות, מהות מזימות בדמשק.

במלים קצת פחות קצרות: הארי סמית (בוגרט) הוא אמריקאי חסר-מצפון המכריח נשק לילידים המורדים. הוא פוגש בויולט (מרסה טורן), נערתי של ראש הבולשת הצרפתית פרו (לי גייקוב) ומתאהב בה. כאשר נודעת לצרפתים התעסקותו של הארי (כמב) ריח, לא מאהב) הם זוממים לאסור אותו. הארי יודע שהם זוממים זאת, זומם להמלט מן המזימה עם ויולט. לאחר זימות אחדות נוספות, ולאחר שגילה לצרפתים את מקום מפגשן המורדים הסוריים, מסיים כדור את דרך המזימה של הארי.

מזימות בדמשק הוא קובלנקה בשינוי שם, אך באותו הלבוש. גם כאן, כמו שם, מתהלך אמריקאי אטום לב בין בני אירופה, אסיה ואפריקה השונאים איש את רעהו, מגלה לבסוף שיש תכלית מסוימת במזימות ושיש גם אהבה ואידאליים בעולם סגנון. למרבה הצער אוירתו של הסרט מרמזת יותר על אולפן קולומביה בהוליווד מאשר על דמשק בירת סוריה.

לשון עדינה, בדתי מפסיק, ההפתעה הגדולה בעולם (החברתי) של הסרט השנה היתה החלטת האקדמיה למדעי ואמנות הסרט



זינט קקרק ופייר פרנזי ("העורב"), מייקל רנו ולינדה דרנל ("המכתב האדום")

להעניק את פרסה השנתי (האוסקר) עבור המשחק הטוב ביותר להמפריי בוגארט. בוגארט שנולד בשנה הראשונה למאה בניין יורק התעתד בעלומיו ללכת בעקבות אביו ולהיות רופא-מנתח. הוא אף נכנס לבית-ספר מכין לרפואה, אולם גורש ממנו לאחר שהלך פעם להחליק על הקרח בשעות הלימודים.

אותו זמן הצטרפה אמריקה למחנה בנות הברית במלחמה העולמית הראשונה, ובוגארט עשה את המעשה הגיוני ביותר שיכול לעשות נער שסולק מבית-הספר: התגייס לצבא, שרת בו עד לאחר שביתת-הנשק. כאשר שוחרר פג חשקו להיות רופא, החל לעבוד באחד הבנקים של וול-סטריט והחליט עד מהרה שאין זה המקצוע לחולם אותו, התפטר ממשרתו.

כאשר עבר בוקר אחד ברחוב נתקלו עיניו בשלטון של מפיק מחזות ידוע, החליט בו במקום להכנס למשרד ולבקש עבודה, קיבל מיד משרת מנהל במה.

לאחר שנחנטה בוגארט בכמה תפקידים טכניים מאחורי הקלעים החליט לנסות את כוחו כשחקן. הביקורת הראשונה שקיבל ציינה

אותו כך: "משחקו, בלשון עדינה, היה בלתי מספיק."

שלא כמתחילים רבים אחרים, לא נרתע בוגארט מן הארס הביקורתי, התמיד בעבודתו ובמחזה היער המאובן, בו הופיע בתפקיד גנגסטר לצדו של לולי האוארד, זכה להצלחה ניכרת כל כך עד שהוזמן להוליווד להשתתף בסרט המבוסס על המחזה. בוגארט, שכבר היה לו נסיון-מה בסרטים, אבל טרם זכה לפרסום, השיג עתה את המוניטה בבית אחת, הפך תוך זמן קצר לאחד השחקנים שלשם הפך אחד האופייניים ביותר בהוליווד.

יד אשה מלפכת

יד אשה מלפכת הוא סרט אודות המימותה של נערה המחזירה נוכל למוטב. הנערה היא פיר אנגלי, המשחקת בסרט ציירת, והנוכל הוא סם קונרייד (סטוארט גריינגר) הגנוב ציור דתי יקר-ערך מתערוכה, למען פליקס גינול (ג'ורג' סנדרס) גנגסטר בעל חוש אמנותי. סם אומר לרמות את מעבדיו, מודיע לו שהציור אבד, מציע לצייר ממנו מספר העתקים, למכור אותם כיצירה המקורית לחורבני אמנות המוכנים לקנות את הציור הגנוב.



זינט קקרק ופייר פרנזי ("העורב"), מייקל רנו ולינדה דרנל ("המכתב האדום")

את פעולת ההעתק מבצעת פיר אנגלי, שסם נושא אותה לאשה בהשפעת פליקס. כאשר מתגלה המזימה לאנגלי היא מאלצת את בעלה להחזיר את הציור לכנסיה לה הוא שייך, וכל המעשה מסתיים, כמובן, בכי טוב. יד אשה מלפכת משלב, אך לא בהצלחה של ממש, צחוק ופשע. בהתנגשות הסגנונים ניווקים גם הצד ההיתולי וגם הצד הממתח, והעלילה, מסורבלת על-ידי צילומי נוף מרורבים מדי (הסרט צולם באיטליה), מזדחלת לאיטה לקראת הסוף המשוער מראש.

בקצרה

"רודפים ונרדפים". גיורי בקרונות שינה, מסתורין ואוצרות. צחוק ופשע, האחד רון בשפע, הראשון בצמצום. מרגרי מיי, גיימס וויטמור. "פרנסים". הפרד המדבר, וכן: דונלד אוקונור, פטרישה מדינה. "ארבעה ימי חופשה". חייל אמריקאי מבלה את חופשתו בשווייץ, נושא, לאחר חיי צוותא קצרים (לנסיין), נערה מקומית לאשה. קורנל וואילד, זיוט דה, סימון סיני יורה.

הרפת לא הצלח ההוא



בית המשוגעים מצאה רותי מחזה מדא: מלבד הרופאים, שהיו לולואים רגילים, נשאו כל החולים ראשם אמיתיים, בעלי צורות שונות ומשונות. המשוגעים בארץ לארשי היו הבנים הדפטיביים של הלולואים ש' נולדו בדמות הגזע בעבר הרחוק, לפני שהמפכה המפלגת

גילוי הכשרונות במעברת בית-שע' רים (העולם הזה 761). אחר הגילוי עברה נינה, עם בעלה הרומי, לרמת-ישי, הצטרפה ללהקת הבידור הצב-אית.

חבר הכנסת הציוני-כללי **שזון זיסמן** קשר בויכוח על העלאת היכל לביירה את הנתינות הישראלית במשקה הכישות: "...גזולתם מאת האורח את השבת. הוא אינו יכול לנסוע להתרחק. עכשיו אתם גוזלים ממנו את הבירה, אחר כך אתם מת-פלאים שמחברים על אזרחות ישר-אל."

ספר

בעל ארבעה אבות

יצחק שליו בן ה-33 הוא יליד טבריה שנערך לשוקי ירושלים מעיר הכנרת בגיל שלוש. העקירה הייתה הרת תוצאות לעתיד. מעיד שליו על עצמו: "...שוק מחנה-יהודה שבו נשתלמו נחירי בהכנת הריחות הי מזרחיים, פנסי השכונות שהאירו את אהבות ילדותי, מערות הקברים כי שכונת סנהדריה, חומות העיר הע-תיקה וחורשת האוניברסיטה שעל ראש הרי-הצופים ניגעוני באיטיות באותה מחלה שטרם השתחררתי הימנה עד היום הזה: אהבה קשה, מטורפת כמעט, לכל הקשור בעירי (ירושלים) ובנופה."



יצחק שליו

בנחירי משורר, ריחות מזרחיים

מחלה נוספת, מחלת השיר, פיתה שליו יסודית ובהצלחה רק אחר שעי-בר את השלבים הארצישראלים הש-כחים של גפיר (בנוהיעקב שבהרי ירושלים), איש אצל מפר הבלגה, פורש אצל (בשעת הפילוג רויאל-שטרן) ובעל רעיון מקורי (שלא הצ-ליח): הקמת מסגרת בלתי-מפלגתית שתאחד את הנוער במלחמה אקטיבית לשחרור הארץ.

אחר שירות בצבא הבריטי ובצה"ל החליט שליו לנצל את ההשכלה ש-רכש לעצמו בבית-המדרש למורים בבית-הכרם, ירושלים, הפך מורה לי-ספרות ולתנ"ך בגימנסיה העברית רחביה. הוא התפנה לאסוף את שי-ריו. כינסם באוזות ענף שקד * **לא הדיוט מן השוק**. נושאי 66 השירים אוזחת ענף שקד, הם בי-עיקרם, ארבע אהבותיו של שליו (ירושלים, אשדוד, משפחתו והאומה) מגוונים בגוון לאומי ביותר שזוכה את המשורר בכינוי "סופרה הרשמי של היראקציה הישראלית, ילד שע-שועי" מפי בטאונה הספרותית של מפ"ם, משא. אך אפילו בעל הביקור-רת הקטלנית נאלץ להודות בדברו על שליו, כי "...אויב רבי-כשרון ניצב מולנו ולא הדיוט מן השוק."

רק שמוטב היה למשא להחליף את המונח אויב במונח משורר.

* אוזחת ענף שקד (182 ע') — יצחק שליו — אגודת הסופרים העב-ריים (— 1 ל"ה).

גם אין טכנים טובים

בעוד עיתוני העולם משתעשעים מדי פעם בפרסום הודעות על "מחל-תו הקשה של **עבד אלי-עזיז אל-סעוד**, משתעשע מלך המזרח בעיר סוק החביב עליו, הוליד בן נוסף. מספרו הסידורי של הבן: 64. שד הבלבול אחז השבוע בעיתונים היומיים. בעיתון הארץ הופיעה תמו-נתו של **הסנאטור ריצ'רד רא-סל** מעל לשמו של **ערלי סטיבנס סוק**, ואילו כמה עיתונים יומיים פירסמו במקום תמונתו של הדיקט-טור המצרי החדש את תמונתו של של כמה קצינים מצריים שהיה להם ליקוי משותף: הם לא היו גנרל מוחמד נגיב.

אחת הסיבות לאי-בחינתו של **ריצ'רד ראסל** למועמד הדימוקר-טים לנשיאות ארצות-הברית: רווק-תו. רק שני נשיאים נכנסו לבית ה-לבן רוקים. אחד מהם: **ג'ון פ. קנדי**, הנשיא העשירי של ארצות-הברית (1841—1845) שהפך נשיא ב-גיל 51 וחזר אחרי נערה בת 24, אותה נשא לבסוף לאשה, במרץ כה רב, עד כי גייס, באחד ההזדמנויות, את התזמורת של הצי על-מנת לנגן שירי אהבה תחת חלון אהובתו. הסופר **דן טיפורי** ארבעה ואר-ב-ע (נה) **בן-אמוץ** חקר מהאפוסטרופוס על נכסי הנפקדים בוטחן כירות מר-ריק במושבה הגרמנית, ירושלים, התעתד להקים בו את ביתו. הבית: בית-עצים טרומי, אותו יקבל בן-אמוץ מחמיו האמריקאים.

כשדג, השבוע, מנהל הרשות המ-תן האמריקאי בישראל **ברוס מק-דניאל** באגם החולה, סיפר על עי-סוקו החביב השני (מלבד דיג), אר-תו זנת בהגיעו לישראל, מהיטר זמן. העיסוק: כתיבת סיפורי הרפתקת לשבועונים.

בשוב ראש עיריית ציריך דובר העברית, **ד"ר אמיל לנדולט**, לשווייץ, אחר ביקור בישראל, כינס מסיבת עיתונאים, ציין את ארבעה המחסורים הגדולים של ישראל: מים, דור, מזונות וטכנים טובים.

גם המזונות שותקות

אחר שנציג ישראל ליד מוסדות או"ם בשווייץ, **ד"ר מנחם כהנא**, גמר את השתלמותו בעברית הגיע תורו של קונסול ישראל בניר-יורק וסגן ראש משלחת ישראל לאו"ם, **ארתר לוריה** יוצא דרום-אפרי-קה: הוא הפך תלמיד אויפן ירו-שלמי, שמונה שעות ליום.

מי שהיה צירה הראשון של יש-ראל בפולין, **ישראל ברוזילי**, איש מפ"ם ונגבה, נטל על עצמו תפקיד דיפלומטי חדש: ניצוח על מקהלת נגבה בפסטיבל הזימרה.

הדור, עיתון מפא"י פירסם כתבה בה סופר על **האלוף יגאל אלון**, הלומד באנגליה, כי הוא מבלה את זמנו "בהשמעת ראש ממשלת ישר-אל, שיר המזינה וראשי מפא"י". מכ-תב קורא ועלב העמיד את הדור על טעותו. מספק הפלמי"ח וחזית הדרום לשעבר אינו עוסק באנגליה (לדיוק: באוסטרליה) אלא בדבר אחד: לי-מודים. בזכות עבודתו המאומצת בי-תהספר הלוגוני לכלכלה נתקבל אלון לאוניברסיטת אוסטרליה, בה הפך החודש סטודנט-מחקר. מעמד נדיר לסטודנט השנה השנייה.

כשנושאל **נתן אלתרמן** כיצד הוא מסביר את העובדה שמאז תום מלחמת העצמאות לא נולד בארץ שיר עממי כושל-לבבות, דפך פתגם רומאי עתיק וענה תשובה פסימית: "כששותקים התותחים, שותקות ה-מוזות".

מרק שאגאל, הצייר בן ה-63, נשא השבוע לאשה את **זלנטיין ברוזצקי** (בשנות הארבעים שלח-תה אותה, יחד עם בתו, במסעו הא-רון לישראל. תארה הבת את אמה המתרגת: "היא נראית כאילו יצאה מחורג אחד מציריך אבא."

במסיבת הגן החיפאית לטובת גן (90) הילדים של חילי צה"ל על שם **שבתאי לוי** תופיעה רקדנית חדשה: **נינה מורדוכוביץ** המקסימה, יו-צאת חרבינו, סין, שנתגלתה בנשף

הבמה הנסיונית

ליד תיאטרון "זירה"
ניסוי: שיטות משחק * דרכי כיום * מחזות חדשים *



הנהלת הבמה הנסיונית שליד תיאטרון "זירה" מודיעה על הרחבת פעולותיה בעונה הבאה ועל נכונותה לקבל תוספת של כחות יוצרים בשטח המשחק * ביום * מחזאות * תנועה * מוסיקה לבמה * תפאורה * תאורה * מנהלת במה. עבודות הבמה הנסיונית ישולבו הלכה ומעשה.

לפרטים מלאים ולהרשמה לפנות (אישית או בכתב) למשרד "ב מה", רחוב בוגרשוב 11, תל-אביב, בשעות: 9—1; 4—6.



הם בקרו לך יש הזדמנות לנסוע לני-יורק

לך יש הזדמנות לנסוע לניו-יורק. חמשת חברי אגוד בניני האומה חזרו מבקור בפריז, שם סיירו במוזיאון לאמנות-חדשה; בלובר, בנסטר-דום, במוזיאון רודן, ובמקומות אחרים בעלי ענין היסטורי ותרבותי. בכל ערב בילו באופרה, בבלט, בקונצרט או בתיאטרון. עתה תנתן לחברי אגוד בניני האומה הזדמנות נוספת להרחיב את אפקיהם על ידי נסיעה לניו-יורק לשבועיים.

הצטרף לשורות אגוד בניני האומה

רכוש מניה!

(להשיג בכל הבנקים וסוכנויות מיוחדות).

אנגלית למדו

בהדרכת מורים מעולים מאנגליה

בבית הספר לשפות "קדימה" רחוב בן-יהודה 74, תל-אביב.

ב-3 לאוגוסט אנו פותחים קורסים חדשים ברהדן:

(1) משעה 5 עד 6 בערב (2) משעה 8 עד 10 בערב (2 X בשבוע), (3) משעה 5 עד 6 בערב (4) משעה 6 עד 7 בערב (5) משעה 9 עד 10 בערב (3 X בשבוע), מספר המקומות מגבל.

פרטים והרשמה: משעה 9 עד 12 בצהריים, 4—6 עד 8 בערב (פרט ליום ששי).

הוראות למתרחצים בים...

1. כבואך לשפת הים, שים לב לצבע הרגל המתנופף ליד מגדל המציה.

זכור! רגל שחור — הים סוער, הרחיצה אסורה. רגל אדום — סכנה, אין להתרחק מהחוף.

רגל לבן — הים שקט, הרחיצה מותרת.

2. התרחץ רק במקומות המותרים לרחיצה.

3. אל תתרחק יותר על המורה מהחוף.

4. השמע בקפדנות להוראות המציה.

5. השמר מצריכת שמש מכאיבה. מרח עור גופך ב"לדוטה" המגינה על עור הגוף ומנעימה את השזוף.

6. טפל בשערותיך בשמן השערות שד "שמן".

חוגי הרעים

ההחלטות המלאות שנתקבלו בכינוס בימים 18/19.7.62 נבגעת מיכאל:

1. הכינוס מכריע על הקמת חוגי-הרעים.
2. חוגי הרעים הם אגודת הנוער הבלתי-מפלגתי המספח את רוח ההתנדבות בנוער ואת היענותו לכל המשימות הלאומיות, החברתיות והאנושיות המצריכות תהליצות חלוצית ומופת אישי.
3. חוגונים יטפחו חברה צעירה וברירה, צמודה לרעיון זה, ויארנט לצורך זה מועדונים, חוגים ופעולות בכל חלקי הארץ.
4. יכלו להשתתף לחוגים כל תושבי הארץ, המוכנים לציית להוראות החוגים, אולם ההנהנה ראשית להוציא חברים שיש יסוד מספיק להניה כי הם חותרים תחת אשיות החוגים.
5. הכינוס מטיל על מערכת העולם הזה לשמש בתקופת ההתבססות ערובה לאופיים הבלתי-מפלגתי של החוגים.
6. הכינוס בחר במועצה בת 15 איש כמכשיר לניכוש המסגרת העיונית המעשים של האגודת.
7. הכינוס בחר מתוך חברי המועצה בהנהנה ומנית בת 5 איש מהחיה ריבונית יתנהל את כל פעולות החוגים עד להקמת מוסדות קבע, שייבחרו עם ניכוש נרעיו מועץ של חברי החוגים שהתנסו בפעולות. זנהנה זמנית זו תצטרף אל עמדה הברורים נוספים מבין חברי המועצה ושאר החברים שזוכיחו את כשרם ונאמנותם בסועל.

ההנהנה החליטה לחק את התפקידים מהדן: ראש ההנהנה (אורי אבנר), מיכצעים (שזון כהן), סגל (אבי כנח), הסכנה (מיכאל מנר), (שלמה דריימן).

כרטיסים לזמריה

סוכנות נסיעות

פאטרא

שהוטל עליה. הסעת מאות משתפי הזמריה מחוץ לארץ. שמחה להודיע ללקוחותיה, ידידיה ולקהל הנכבד שהיא מוכרת כרטיסי כניסה להופעת הזמריה ברמת גן שתתקיים ביום 10.8.52.

פאטרא

תל-אביב, ירושלים, חיפה.

התאהבתי באשת...

לא יאומן כי יסופר, אבל באמת שוב התאהבתי באשתי. קודם שיר ערתי בנפשי כי הסיבה היא שמי לתה החדשה; אבל אשתי רק חיכה אמרה: אפייני הדבר שבילך, לשים לב לשמלה "חד-שה" רק לאחר שאני לובשת איר-תה שנחיים ימים לפחות. אבל הסיבה גם לא יכלה להיות באביב כי בישראל כידוע האביב בא רק בסתיו.

סוף סוף מצאתי את הסיבה הא-מיתית: שגינה הלבנות היו כה מכריכות, ונשמתה כה נעימה, רעננה ומושכת.

אשתי הצטחקה מאמרה: "משחת שניים. תי"א" זה באמת דבר יוצא מהכלל! לא רציתי להאמין לדבריו של רופא השיניים שאמר ש"תי"א" מסיבה לנקות, דוקא מפני שכל סבון אין בה. אבל, אם אפילו בעלי שם לב אלי, או "תי"א" באמת משובחה היא." ופרפיומיות.

רחוב יהודה הלוי 22, תל-אביב טלפון 66991 חדש * תקוני מנועים

להזיע זה בריא, אך אין צורך להריח.

ההשתמך ב"שש-צריך, כדי תחבר לך את להבריה! להשיג בבתי מרקחת ופרפומריות.

פסנתרים — קניה — מכונית — תקונים

א. וסטרמן, ת"א, רח' רש"י 9

מחנה קיץ בינלאומי

ע"י אגודת הידידים האמריקניים צעירים (ות) מישראל (18—30) יפנו לת. ד. 4429 ת"א.

אולימפיידה לקטר. נצחון משולש

פינלנד היא רפובליקה קטנה (קרוב לארבי עה מיליון תושבים) שנתנה לעולם כמה מטרבי הספורטאים. היה זה גמול הוגן, איפוא, כאשר הוחלט שאולימפיידת 1940 תיערך ב"הלסינקי, בירתה. לאחר שפרצה מלחמת העולם השנייה קיזו הפינים שלמועד פתיחת המשחקים תשוב אירופה למצב של שלום, תקווה שנכונה כאשר החלה הפלישה הרוסית לפינלנד.

מאז נשכחו דברים רבים, בהם מלחמות, אבל הפינים לא שכחו שהעולם חב להם משהקים אולימפיים. גם העולם לא שכח. הארלימפיידה השנייה לאחר המלחמה נערכה, באיחור של 12 שנה, בהלסינקי.

האולימפיידה ה-15 היא הגדולה ביותר, הן לפי מספר הארצות המשתתפות (69 והן במספר הספורטאים הלוקחים חלק (6,500). בין המדינות המשתתפות זו הפעם הראשונה בה משחקים בריית-המועצות וישראל. שתי האומות הגדולות: ארצות-הברית, הנוכה הן מסורתית באולימפיידות, וברית-המועצות ששיגרה משלחת ענק של 400 חברי, חילקו ביניהן את מרבית הפרסים ומדליות הזהב. אולם הכבוד הגדול ביותר נפל בחלקו של ספורטאי בן מדינה קטנה: אמיל זוטופק, "הקטר הצ'כי", שהגיע ראשון במרשע המשעה ועשרה ק"מ ומרתון. לנצחון משולש כזה לא זכה שום ספורטאי אולימפי.

רואי השחרות נתבדו. אחת הבעיות הקשות ביותר שעמדו בפני מארגני האולימפיידה היתה שאלת מוג האוויר. הקיץ בפינלנד גשום ועליכן נערך מחקר מקיף לקביעת הימים ברוכי-השמש ביותר בשנה. אולם, אף-על-פי שנבדקו כמויות הגשמים שירדו במדינה במשך 50 השנים האחרונות, ונקבעו ימי סוף יולי ותחילת אוגוסט כ"בטרי חים", ירד ביום פתיחת האולימפיידה מטר סופף שהרטיב כליל גם את הספורטאים המשתתפים במצעד וגם את 70 אלף הצופים. במאז אוויר כזה, סברו הכל, תהינה התוצאות מאכזבות ביותר. אולם כל רואי השחרות נתבדו, טרם היתה בתולדות המשחקים האולימפיים פגישה בה נשבר מספר כזה גדול של שיאים אולימפיים ועולמיים. במרוץ 1500 מטר, למשל, שברו שמונה הרצים ש"הגיעו ראשונים לסיום את השיא האולימפי הקודם.

חלקת השלל בין שני הגדולים היתה כמ"עט כמשוער מראש. האמריקאים צברו את מרבית מדליות הזהב בשטח האתלטיקה הקלה: חמש-עשרה. כלומר בשלוש יותר מאשר באולימפיידת לונדון אף-על-פי שב-1948 לא השתתפו בריית-המועצות, גרמניה

* מזבד האולימפיידה ה-15, בברלין 1936, בה זכו הגרונים.

ויפאן. הסיבה לכך: שיטות האימון החדשיות, גיצול מדויק של יכולת היחיד והתאמתו למקצוע הנכון, עריכת תחרויות ואימון גים באולמות סגורים גם בחורף. בריית-המועצות זכתה, כמשוער, במדליות זהב בהתעמלות, אולם נחלה מפלה קשה באותם המקצרים עזות באתלטיקה-קלה בהם היו לה סיכויים רציניים לנצח כמו: ריצת המכשולים של שלושה ק"מ בה זכה אמריקאי שהצליח לעבור על פני ה"פבוריט" הרוסי, ומקצועות הנשים. אף-על-פי כן צועדת בריית-המועצות בראש טבלת הניקוד הבלתי רשמית (שהומצאה על-ידי אמריקאי). שיטת ניקוד זו הנותנת שבע נקודות לראשון, חמש לשני, ארבע לשלישי וכן הלאה עד הששי, מקפחת קשה ארצות

— התוצאות הועזמות שהשיגו הספורטאים המקומיים בכל המקצועות, פרט לשניים, והן שני—התחרויות בין עסקני הספורט השונים לזכות בנסיעת-חינם להלסינקי. כדי להצדיק את ריבוי המלחים נופחה המשלחת על-ידי חמישה ספורטאים שלא השיגו את המינימום האולימפי. בסכום שהוצא על מימון שיגור המתחרים המיותרים אפשר היה להקים מיתקני ספורט למאות צעירים בישראל. מכל המשחקים, אפשר לקבוע, הצדיקו את נסיעתם רק: קבוצת הכדורסל אשר, אף על פי שלא ניצחה במשחקים המוקדמים הראתה עמידה נאה בכל התחרויות, שלושה אתלטים קלים קופץ למים ושני קלעים. המוצלח שב-כולם היה דוד טבק שהשיג מקום ראשון



הרצים אמיל זוטופק, הרב מקינני ואנרי סטנפילד * במקום משלחות-צנע, מתקני ספורט למאות

קטנות ועניות שאינן יכולות לשלוח שלושה מתחרים לכל מקצוע ועל-ידי כך לצבור נקודות. כך, למשל, צעדה פנמה, שהשיגה שני מקומות שלישיים בריצות קצרות באולימפיידת לונדון וצברה שמונה נקודות, לפני הודו שהוכרזה לאלופת ההוקי וקבלה בזכות זה רק שבע נקודות.

מאמץ למשחה נשים. מדינת ישראל, שזו לה הופעת הבכורה באולימפיידה, ביקשה לפני ארבע שנים, להכנס למשחקים ש"נערכו בלונדון, אבל בגלל חשבוים פוליטיים התנגדו לכך הבריטים וכיוון שהם היו ה"מארחים" לא מצאה כל מדינה אחרת למנומס להתנגד.

ארגון משלחת הצנע של ישראל לאולימפיידה הנוכחית נתקל בשני קשיים: הראשון

בשתי תחרויות מוקדמות. השחיין נחום בוך היה צריך להתאמץ מאד כדי להשיג תוצאה שהיתה מכניסה אותו לתחרות הגמר במשחה נשים.

שחייה

שמונה שניות פחות

כשטבלה אסתר לוי לראשונה במימי בריית-הגלים, חיפה, לפני 9 שנים, לא שערה הילדה הבלונדית בת ה-7 שהיא עתידה לה"ציב שיאים ארציים בשחייה. כי בינתיים אף * זוטופק הצ'כי ראשון בריצת 5000 מ' 10 000 מטר בריצת מרתון, 42 ק"מ מקינני האמריקאי שני ב-400 מטר וסטנפילד מהאי ג'מייקה ראשון ב-200 מטר.

לא הצליחה להחזיק את עצמה על המים, נאלצה לקבל שעורים פרטיים בשחייה (חזה). אולם משך הזמן למדה אסתר לשחות, החלה מבקרת בים ובבריכה בקביעות. בתחילת 1950 הרגישה אסתר שהיא מתקדמת במים במהירות, החליטה להתחיל להתאמן בשחייה כבענף ספורטאי (עד אז בלטה בהתעמלות בבית-הספר). היא הצטרפה למכבי חיפה, פתחה באמוני שחיית חתירה, בלא לזכות ב"תשומת לב יתירה. הדבר לא מצא חן בעיני אסתר והיא עברה להפועל.

בעונתה הראשונה בהפועל עברה אסתר לוי תחת עינו הפקודה של המאמן הראשי צבי רסנר ("מהילדה עוד אפשר לעשות משהו?"), עברה בתחרות פנימית 100 מטר ב-1:45 דקות.

בחורף, צרפתית. בקיץ 1951 האתמנה אסתר יום-יום והדבר נתן את אותותיו כשי לאחר שבועיים אמונים עברה 100 מטר ב-1:30 דקות וקבעה שיא יסוד ל-200 מטר חתירה גברות (3:43 דקות).

לאחר מכן החלה אסתר מתכוננת בקדחתנות לאליפות הפועל אולם נפצעה בשעה ה"אמונים בראשה ונאלצה להפסיק מאימוניה בחודש האחרון שלפני האליפות. אם כי לא יכלה להשתתף בחצי-הגמר ובנסה אוטומטית לגמר. על אף חוסר האימונים הגיעה שנייה ב-200 מטר חזה (3:40 דקות).

בחורף התמסרה אסתר ללימודיה הריאליים במחלקה השביעית של בית-הספר התיכון, התחילה משתלמת בצרפתית. כי אסתר לא הסתפקה בשחייה, החליטה להפוך מתרגמת מקצועית, מקצוע בו תזדקק לא רק לשאי יסוד בשחייה, כי אם גם לידיעת יסוד של כמה שפות.

עם התחלת עונת 1952 הופיעה אסתר ב"מרץ רב, שחתה 200 מטר בחסכוני של שנייה אחת (3:39 דקות) בהשוואה לזמנה הקודם. במבחן האולימפי אף הגיעה ראשונה ב-100 מטר (1:38 דקות) וב-400 מטר (8:05 דקות).

לפני חודש שחתה אסתר, בשעת אימון, 200 מטר חתירה בזמן המצויין של 3:24 דקות, העולה על השיא הארצי בחמש שניות. בהעדר מספר שופטים מספיק לא אושר הזמן כשיא. צבי רסנר לא נואש, ארגן תחרות מיוחדת בעין-המפרץ אלימנט לאפשר לאסתר לקבוע את שיאה באופן רשמי. בתחרות השתתפו 40 שחינים ובמרכזה עמדה שחיית 200 מטר לגברות. אסתר בת ה-16 לא אכזבה, עברה את המרחק בשלוש שניות י"תר מהר מאשר בשעת האימון, קבעה שיא ארצי של 3:21 דקות.

אולם אסתר לא הסתפקה בכך, הוכיחה לפני שבוע סופית כי רסנר צדק. מאסתר לוי אפשר לעשות משהו: שיאים. בשבת בתחרות חרוזה שיא יסוד נוסף על מחרוזת שיאה, שחתה 400 מטר חתירה ב-7:33 דקות.

* השיא הקודם: 3:29 דקות.

תשבץ 125

מ א ו ז ט י
1 על אף השלום ממשיכים שני הנושים בעולם בפעולה זו המסכנת את השלום: שיר לשני קולות: (9) ארגון שתפקידו לשמור על השלום בעולם; (10) ארכימירס אמר שאם יתנו לו נקודה, עליה יוכל להשקיע דבר זה, ירים את כל העולם; (12) אשתו החרית את הנה האשה החזקה ביותר בעולם; (14) שם"ה כאלה נמצאים לפי המסורת בנופנו; (15) בור כרה ויחפרו ויפלו ב... ויפלו; (17) נחשבת לצפור ואף על פי כן איננה יכולה לעוף; (18) מדינה במזרח הקרוב השואפת ללכת בדרכי מהפכת אטא תורק בתורכיה; (20) ... פדצופי; (21) מכסה את מרבית שטח כדור הארץ; (22) בטאונה של קבוצה שמשכה את תשומת לב הצבור עם ההתנשקות בשיר ההתכבדה; (23) בעל בית מרחץ; (25) יין כזה אסור בשתייה לפי חוקי הדת היהודית; (27) ביום ... יום חום עת השמש ממררם הריקע תלחט כתנור היום (ביאליק); (29) שחה; (31) כשל כה ...; (33) גנוי חוטא עם כבד עוז; (35) פחד; (38) ... ולעה; (40) בקשר אליה נאמר: "לא יעשה כן במקומו להשיא הצעירה לפני ה"כבירה"; (41) מלת נמוס; (42) מן היר אל ...; (44) מוסף לספר מתח וענין; (46) ... היה בארץ עזק איוב שמו; (47) שטח הדר; (49) טוב לי ... מהיים כאלה; (50) מורים בתוכו דם נושא המצו; (51) מפלצת ימית; (53) הישגה אריה ביער ...; אינו לו?; (54) בירת המדבר; (55) בהצבעת אמון לא נמנע אף הוא מהצביע אמונים לעצמו.

מ א ו ז ט י
1 עורר בתקופה האחרונה סערת בדרשו לשפר את מצבו הכלכלי ע"י הורדת רמת החיים; (2) שעה שחלוצי הטיס עסקו בכלי תעופה זה לא העזו אף לחלום על ההליקופטר; (3) מארץ זו נשארו רצים את הסדר האולימפי להלסינקי; (4) ישן; (5) קומתו נבוכה וקופה; (6) קו ... צו לצו; (7)

8	7	6	5	4	3	2	1
		11	10			9	
16	15		14				13
				18			17
20		19					
			23		22		21
	30	29	28	27		26	25
36		35	34	33	32		31
				40		38	37
					39		
				45		44	43
							42
			50		49	48	47
			53				
					55		54

תן לי ... והרכוש קח לך; (8) כנוי לאופה; (11) "ה... הידוע"; (13) אחת מערי המסכנות; (14) מלבוש תחתון שלא קל ביותר להשיגו כיום; (16) מ... נויסא ומאירד נויסא; (18) כמויות גדולות של ירק זה המשמש לתעשיות סוכר ירדו לטמיון עקב אי הקמתו של בית"ר לסוכר במקומו; (19) ... ושמאי; (24) הכה בקרניו; (26) מיר; (28) בלי שית שתשש מקום מרכזי במלחמת העולם הראשונה ובמדת מה אף בשניה; (30) יוסף כונה בשם זה; (32) פה; (34) נאה; (36) נחשב כנשיא פרוץ של המזרח; (37) אשרי ה... שנשרף והצית להבות; (39) שלמה המלך ... הסנדלר; (43) מלת הגוף לנסתרים; (45) ויעקב איש תם ... אהלים; (46) צורה; (48) ... ולתם; (50) שווי; (52) ... הילדה רב שירנו הבוקע לשמים"; (53) חמש-עשרה.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ משבץ מצוייר
ציונה ברנר, נתניה, דוד רמז 7; נוח היוזר, חיפה, קסל 9; אימאר פלאי, ירושלים, דורות ראשונים, בית אחוזת רחל.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ 122
עונה אברהם, נתניה, ת. ד. 160; אליהו הלוי, כסר סבא, כילו 1; שולמית שטלצר, נבעתים, שניקין 82.

מתרו צטבץ 121

אברהם ברודיס: "הוא מחלל שירת רועה לשה, לנדי, לסמית תועה, יש מנגינות בפי חליל, יש אנדות פה בנליל."

פרסי ספרים לפותרי צטבץ 123
דוד אפשטיין, זכרון יעקב; דינה כהן, חיפה, נשר; הניה שטרנבל, צפת, רחוב א' 49.

